

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 03-16-7-3151-4/17
Sarajevo, 26.4.2017. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština BiH

26-04-2017

0102-16-1-1110/17, B

Predmet: Dostava Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2016. godinu

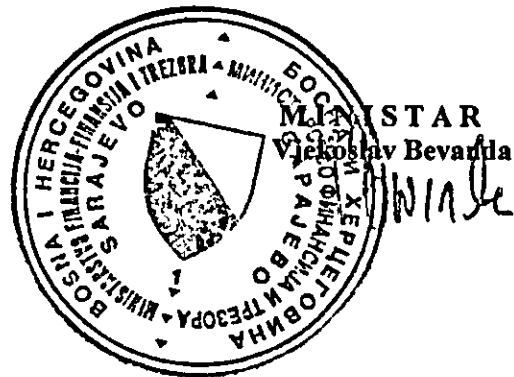
Poštovani,

U privitku vam dostavljamo Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2016. godinu koji sukladno članku 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12) priprema Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH.

Predmetno izvješće usvojeno je od strane Vijeća ministara BiH na 98. sjednici, održanoj 12.4.2017. godine. Sukladno zaključku Vijeća ministara BiH zaduženo je Ministarstvo financija i trezora da navedeni materijal dostavi Parlamentarnoj skupštini BiH radi upoznavanja.

S tim u vezi, u privitku vam dostavljamo Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2016. godine na tri službena jezika u upotrebi u Bosni i Hercegovini.

S poštovanjem,

Dostaviti:

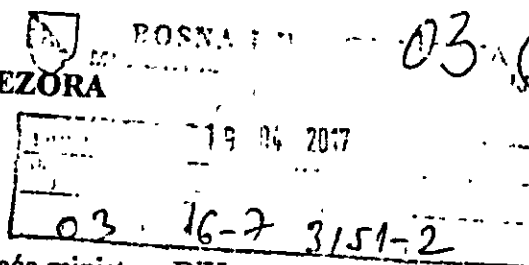
- Parlamentarna skupština BiH
- a/a

Broj: 05-07-1-941-15/17 122
Sarajevo, 13. 4. 2017. godine

MINISTARSTVO FINANCIJA I TREZORA
- n/r tajnika Ministarstva -

SARAJEVO

PREDMET: Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 98. sjednici, održanoj 12. 4. 2017. godine, upoznalo se s Godišnjim konsolidiranim izvješćem interne revizije za 2016. godinu, te s tim u vezi zaključilo:

- zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica da nastavi razvijati sustav interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
  - zadužuju se rukovoditelji jedinica interne revizije i interni revizori da pripreme godišnji plan obuke internih revizora, te da u koordinaciji sa Središnjom harmonizacijskom jedinicom provedu planove kontinuirane profesionalne edukacije kako bi u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Standardima interne revizije i drugim relevantnim propisima unaprijedili svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvalitete usluga koje pružaju;
  - zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine u kojima su uspostavljene jedinice interne revizije da, u skladu s relevantnim propisima, planiraju neophodna sredstva za obuke internih revizora u svojim proračunima, te da u skladu s odobrenim planovima obuka i odobrenim proračunskim sredstvima za ove namjene internim revizorima omoguće pohađanje obuka;
  - zadužuju se rukovoditelji jedinica interne revizije i rukovoditelji institucija Bosne i Hercegovine da, u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije („Službeni glasnik BiH“, broj 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije („Službeni glasnik BiH“, broj 73/12).
- Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH da Godišnje konsolidirano izvješće interne revizije za 2016. godinu dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

O zaključku vas informiramo radi njegove provedbe.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ
INTERNE REVIZIJE
ZA
2016. GODINU

Sarajevo, mart 2017. godine

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ	3
3. Zakonodavni okvir i osnov za pripremu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH	9
3.1. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH	11
3.2. Osnove Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina	13
3.3. Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina	14
4. Konsolidovani izvještaj o internoj reviziji po revizorskim izvještajima	15
4.1. Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled nadležnosti	15
4.2. Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH	20
4.3. Pregled uspostavljanja jedinica interne revizije institucija BiH	35
4.4. Pregled poštovanja metodologije interne revizije i učinka jedinica interne revizije institucija BiH	39
4.5. Kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH	44
5. Zaključci Vijeća ministara BiH	47
5.1. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH	47
5.2. Prijedlog zaključaka Vijeća ministara BiH	50

1. Uvod

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH (CHJ MFiT BiH) obavezna je, u skladu s odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH, podatke o jedinicama interne revizije, internim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za internu reviziju institucija BiH i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sistem interne revizije je dio sistema javne interne finansijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Evropska komisija i koji ima za cilj da zemljama u procesu pridruživanja EU pruži pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sistema interne kontrole.

Sistem interne revizije u institucijama BiH, pored Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definisan je i Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018. godina. Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018. godinu usvojilo je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine.

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju. To tijelo uspostavljeno je na osnovu člana 2. stav (13) i člana 28. stav (2) Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Zakona o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 42/12), člana 6. Odluke Narodne skupštine Republike Srpske, broj: 01-1012/10 („Službeni glasnik RS“, broj: 72/10) i člana 6. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 47/08).

Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH), čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva finansija i Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, aktivnosti CHJ, podatke o jedinicama interne revizije i izvršenim internim revizijama, preporuke iz izvještaja interne revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog perioda, pregled poštovanja metodologije interne revizije, kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH, kao i mjere i aktivnosti poduzete od strane institucija na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ

3.

Obaveza Bosne i Hercegovine na polju interne revizije utvrđena je članom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, u dijelu pod nazivom „Saradnja u području revizije i finansijske kontrole“ ("Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 10/08).

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i

BiH ("Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 10/08), Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09), a na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 ("Službeni glasnik BiH", broj 44/09) uspostavljena je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ MFiT BiH, koja u skladu sa navedenim propisima ima obavezu uspostaviti i razvijati sistem unutrašnje finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sistema da uspostavi sistem i strukturu interne revizije u institucijama BiH.

Vijeće ministara BiH je u julu 2010. godine imenovalo direktora i zamjenika direktora CHJ. Također, Vijeće ministara BiH je, na prijedlog CHJ MFiT BiH u septembru 2010. godine, na svojoj 133. sjednici, usvojilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji CHJ MFiT BiH. CHJ MFiT BiH je, u skladu sa usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji zaključno sa 31.12.2016. godine, u svom sastavu imala zaposlenih ukupno 9 osoba, uključujući direktora i zamjenika direktora.

Podršku uvođenju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Evropska unija kroz dva projekta finansirana iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini i to: Projekat PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekat SPFM (*Strengthening Public Financial Management*). Projektom PIFC pružena je podrška institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sistema interne revizije (IR) i sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) zasnovanih na dobrim praksama u državama članicama EU, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obaveze u vezi s procesom pristupanja članstvu u EU. Projekat SPFM pružio je podršku procesu reformisanja i uspostavljanja efikasne javne uprave u Bosni i Hercegovini, koja je u stanju podržati proces integracije zemlje u EU, jačanju kapaciteta državnih i entitetskih uprava u polju kreiranja politika i koordinacije, kao i u području kontrole i upravljanja javnim finansijama.

U okviru pomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć CHJ MFiT BiH, a koja je osigurana kroz Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju - KO CJH. Projekat PIFC realiziran je kroz dva segmenta i to: segment interne revizije i segment finansijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekat SPFM pružena je podrška unapređenju sistema FUK-a, te približavanju modela koji se koriste, kao i iskustava, zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora. Ovaj Projekat okončan je polovinom 2015. godine.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjeravanje da interne kontrole funkcionišu adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno nezavisna i decentralizirana interna revizija (IR) - kao pomoć rukovodiocu institucije koja vrši preglede efektivnosti internih kontrola,
- finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) - uz jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola u instituciji i
- CHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaki od tri nivoa vlasti je, kroz svoju centralnu harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO CJH odobrio, dalje razrađivao i pripremao dokumente, prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti interne revizije.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. U skladu sa nadležnostima definisanim Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, CHJ MFiT BiH u dosadašnjem postojanju realizovala je kako slijedi:

- a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o internoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

CHJ je pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavljanje efikasnog i ekonomičnog sistema interne revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definisano je vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnije i racionalnije uspostavljanje jedinica interne revizije, koje će onemogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica interne revizije, već da se s manjim brojem jedinica koje će, u skladu s različitim kriterijima grupisanja i ispunjenosti uslova, omogućiti pokrivenost internom revizijom više organizaciono i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekat u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršilaca i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućeno je i uspostavljanje jedne jedinice interne revizije koja će vršiti internu reviziju u više organizaciono ili resorno srodnih institucija, u skladu sa principima definisanim Zakonom.

- b) Pripremu i implementaciju programa obuke i sertifikovanje internih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja programa obuke u Koordinacionom odboru CJH;

U perthodnom periodu izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, u institucijama BiH, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekat PIFC i Projekat SPFM koji su finansirani od strane EU. Različiti nivoi obuka pruženi su za različite polaznike iz različitih oblasti.

Tokom 2015. godine CHJ MFiT BiH pripremila je Program obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15. U skladu s ovim Programom i svojom zakonskom obavezom, CHJ MFiT donijela je Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 97/15). Navedenim podzakonskim aktima definisan je način sticanja zvanja i sertifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, kao i način priznavanja obuka internih revizora u institucijama BiH. CHJ MFiT BiH u 2015. godini izvršila je sertifikovanje prve grupe od 13 internih revizora u institucijama BiH koji su ispunjavali sve propisane uslove, te izdala, u skladu s Programom obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH, 13 rješenja o sticanju sertifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH.

U izvještajnom periodu, tokom 2016. godine, CHJ MFiT BiH, u skladu s Programom obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH, organizirala je obuku za sticanje Sertifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH za osoblje interne revizije u institucijama BiH. Do kraja 2016. godine realizovan je teorijski dio obuke i pismeni dio ispita za 18 internih revizora. U toku 2017. godine planirano je organizovanje praktičnih obuka koje podrazumijevaju vršenje minimalno dvije interne revizije.

U skladu s propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije CHJ MFiT BiH po zahtjevu izdaje mišljenje o ispunjavanju uslova za bodovanje obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije na teme definisane Programom obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH. U 2016. godini CHJ MFiT BiH zaprimila je i obradila ukupno 39 zahtjeva jedinica interne revizije za bodovanje obuka o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji, na koja su u predviđenom roku izdata mišljenja.

- c) Usvajanje i implementaciju standarda za internu reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Standarde interne revizije, s metodologijom rada interne revizije u institucijama BiH, CHJ MFiT BiH objavila je u Priručniku za internu reviziju sa standardima interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11). Ovi dokumenti temelje se na okvirnim dokumentima odobrenim od KO CJH.

Standardi za rad internih revizora zasnivaju se na Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije, na način kako je to definisano Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Navedeni standardi djelimično su prilagođeni potrebama javnog sektora i čine ih: Standardi karakteristika / atributivni standardi, Standardi izvođenja / radni standardi i Standardi implementacije / standardi provođenja.

Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije interne revizije i usaglašen je s međunarodnim standardima.

- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Pored Priručnika, nakon usaglašavanja okvirnih dokumenata na KO CJH, CHJ MFiT BiH je za potrebe interne revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11) i Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za internu reviziju u institucijama BiH. Također, CHJ MFiT BiH objavila je i tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 73/12).

Poveljom interne revizije uređuje se opšti pristup interne revizije, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažovanja, te se definiše obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupci u slučaju identifikovanja indikatora prevare.

Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju interne revizije koja se temelji na povjerenju u objektivnom uvjerenju o upravljanju rizikom, sistemima kontrole i rukovođenju.

U cilju stvaranja uslova za provođenje Zakona i podzakonskih akata, CHJ MFiT BiH pripremila je i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH, kojim se regulišu međusobna prava i obaveze jedinice interne revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije interne revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu interne revizije.

- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Osnovni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim finansijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne interne kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 110. sjednici održanoj 30.12.2009. godine.

U izvještajnom periodu CHJ MFiT BiH pripremila je Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016 - 2018. godina, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine. Strategija je usaglašena s preporukama SIGMA¹-e i Generalne direkcije za budžet Evropske unije i predstavlja drugi po redu strateški dokument u oblasti interne revizije u institucijama BiH.

Strategija razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016 – 2018. godina sadrži analizu sadašnjeg stanja javnih internih finansijskih kontrola, uključujući analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira, s posebnim naglaskom na praktičnu implementaciju ovih sistema. Potpuna implementacija ove Strategije trebala bi unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Evropske unije, osiguravajuću veću transparentnost i odgovornost, te smanjenje broja negativnih mišljenja eksterne revizije. Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom direktno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu dalje integracije BiH u Evropsku uniju.

---

¹ Support for Improvement in Governance and Managment, zajednička inicijativa OECD-a i EU.

- f) Davanje saglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice interne revizije u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;

CHJ MFiT BiH je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH objavila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/12) i Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br: 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uslovi za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama interne revizije na saglasnost CHJ MFiT BiH za institucije koje uspostavljaju jedinice interne revizije. Ova aktivnost proizašla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza rađenih od strane CHJ MFiT BiH i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture interne revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definirano je uspostavljanje decentraliziranog modela interne revizije u institucijama BiH, kao i obaveze institucija za uspostavljanje jedinica interne revizije.

CHJ MFiT BiH u skladu sa Zakonom o internoj reviziji daje saglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutrašnjoj organizaciji institucija koje su u obavezi uspostaviti jedinicu interne revizije u skladu sa navedenim propisima. Saglasnost na izmjene Pravilnika, zaključno sa 31.12.2016. godine, dobilo je 15² od ukupno 17 institucija koje su to bile obavezne učiniti. CHJ MFiT BiH, u skladu sa svojom zakonskom obavezom, razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usaglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne saglasnosti.

- g) Koordinaciju rada jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije; Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice interne revizije u 14 institucija.

CHJ MFiT BiH u skladu sa svojom ulogom osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti interne revizije svim jedinicama interne revizije, te koordinira rad internih revizora na terenu i izvještava o njihovom radu kroz Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. Podaci o radu jedinica interne revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u 4. dijelu ovog izvještaja.

- h) Davanje saglasnosti na izbor rukovodioca Jedinice za internu reviziju i na uspostavljanje Odbora za internu reviziju;

CHJ MFiT BiH je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH definirala kriterije za izdavanje saglasnosti. CHJ MFiT BiH je, u skladu s važećim propisima kojima se uređuje oblast interne revizije u institucijama BiH, a na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o saglasnosti po pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovodilaca jedinica interne revizije. CHJ MFiT BiH, zaključno sa 31.12.2016. godine, izdala je ukupno 9 saglasnosti na izbor rukovodilaca jedinica interne revizije³. Očekujemo da će u narednom periodu, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja konkursa za rukovodioce jedinica interne revizije, nastaviti pristizati zahtjevi po ovom osnovu.

- i) Saradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije;

² U toku izrade Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije i preostale dvije institucije dostavile su CHJ MFiT BiH zahtjeve za dobijanje saglasnosti na pravilnike, na koje je u februaru 2017. godine CHJ MFiT BiH dala saglasnost.

³ U februaru 2017. godine CHJ MFiT BiH je, na osnovu dostavljenog zahtjeva, izdala saglasnost za imenovanje i rukovodioca JIR u MVTEO BiH, što čini ukupno 10 izdatih saglasnosti za imenovanje rukovodilaca JIR u institucijama BiH.

Postoje uslovi za operativnu saradnju između internih i eksternih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda⁴ i smjernica (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugeriše i CHJ MFiT BiH internim revizorima kroz Priručnik za internu reviziju sa standardima interne revizije u institucijama BiH. Kroz dostavljene godišnje izvještaje jedinica interne revizije CHJ MFiT BiH informisana je da se uvažavaju date sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna saradnja između osoblja interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovodioci CHJ MFiT BiH i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke s ciljem unapređenja saradnje.

- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za internu reviziju od strane jedinica za internu reviziju;
Nadzor nad primjenom regulativa za internu reviziju CHJ MFiT BiH osigurava kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije i internih revizora, a koji služe kao temelj za izradu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije. Nadzor se vrši i kroz izvještavanje u skladu sa metodologijom odobrenom od CHJ MFiT BiH, kao i kroz davanje saglasnosti i mišljenja CHJ MFiT BiH u vezi sa zahtjevima interne revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku. Također, i interna ocjena kvaliteta rada interne revizije, u skladu sa Međunarodnim standardima interne revizije, doprinosi funkciji nadzora na nivou jedinica interne revizije.
- k) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovodioca interne revizije i rukovodioca organizacije;
U dosadašnjoj fazi razvoja sistema interne revizije nije bilo zahtjeva za rješavanjem sukoba rukovodilaca jedinica interne revizije i rukovodilaca organizacije.

Pored naprijed navedenih aktivnosti, CHJ MFiT BiH je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, a u saradnji sa strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo i Udruženjem internih revizora iz Banjaluke, u cilju izdavanja mišljenja vršila verifikaciju kroz procjenu i provjeru, u skladu s definisanim kriterijima za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju sertifikata ovlaštenih internih revizora izdatih od navedenih udruženja. Pregled broja mišljenja o prihvatljivosti sertifikata, po godinama, koje je izdala CHJ MFiT BiH dat je u sljedećoj tabeli.

Tabela 1.

Godina	Verifikacija sertifikata internih revizora stečenih kod strukovnih udruženja internih revizora ili entitetskih CHJ - Mišljenja CHJ MFiT BiH o prihvatljivosti sertifikata	
	Broj izdatih mišljenja u posmatranoj godini	Ukupan broj izdatih mišljenja
2013.	19	19
2014.	50	69
2015.	75	144
2016.	73	217

Na osnovu podataka iz tabele vidimo da je, zaključno sa 31.12.2016. godine, CHJ MFiT BiH izdala ukupno 217 mišljenja o prihvatljivosti sertifikata ovlaštenih internih revizora u smislu kvalifikovanosti za obavljanje poslova iz oblasti interne revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja datih mišljenja (217), u izvještajnom periodu data su 73 mišljenja. Podatak o broju verifikovanih sertifikata ohrabruje i indirektno govori o postojanju kvalifikovane kritične mase kandidata, kvalifikovane konkurencije za popunu radnih mjesta u jedinicama interne revizije institucija BiH.

⁴ Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI)

U okviru kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH, CHJ MFiH BiH je u 2016. godini organizovala, u skladu sa Programom⁵, obuke za sticanje Certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, kojoj su, pored internih revizora koji su obavezni proći cjelokupan program obuke (teorijski dio, pismeni ispit i praktičnu obuku) kako bi stekli ovaj Certifikat, prisustvovali u cilju unapređenja svojih znanja i interni revizori iz institucija BiH koji su ranije stekli Certifikat. Teorijski dio obuke trajao je 40 školskih časova koji su održani u toku 6 radnih dana, a sastojao se od četiri modula: Regulatorni okvir za internu reviziju u javnom sektoru, Osnove javne interne kontrole, finansijskog upravljanja i kontrole-FUK, Metodologija rada interne revizije u javnom sektoru i Upravljanje internom revizijom u javnom sektoru. Za realizaciju navedenog teorijskog dijela obuke angažovano je 12 predavača, koji su izabrani u skladu s kriterijima za izbor instruktora propisanih Programom, a na osnovu javnog poziva za prijavu predavača za održavanje ovih obuka.

4. Zakonodavni okvir i osnov za pripremu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH

Uspostavljanje i razvoj savremenog sistema upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacionog strukturiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Javna interna finansijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Evropska unija kao cjelovit sistem internih finansijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obavezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sistem finansijskog upravljanja i kontrolu (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i nezavisnu internu reviziju.

Na osnovu međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „interna finansijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sistem koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontrolisanja, revizije i izvještavanja o korištenju budžetskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sistema je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Evropske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Interna finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu državnih prihoda, rashoda, imovine i obaveza. Ona obuhvata i sve sisteme interne kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Interna revizija, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, kao i u skladu s definicijom iz usvojenih standarda interne revizije, predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

---

⁵ Program obuke i certifikovanja internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br.7/15)

Zakon o internoj reviziji institucija BiH, u članu 25, propisuje obavezu Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (CHJ MFiT BiH) da pripremi godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. CHJ MFiT BiH ovlaštena je da, na osnovu godišnjih izvještaja primljenih od rukovodilaca jedinica interne revizije, pripremi Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Nakon odobrenja ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine izvještaj se, radi upoznavanja s problematikom interne revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje i sažete informacije o broju obavljenih internih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvještajima o internoj reviziji, a na osnovu izvještaja koje su jedinice za internu reviziju dostavile CHJ MFiT BiH.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u institucijama BiH sačinjen je u formatu koji je pripremila CHJ MFiT BiH.

CHJ MFiT BiH je za potrebe interne revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente, koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije interne revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvirne dokumente usvojene na Koordinacionom odboru centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH).

4.1. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH

Metodologiju i zakonodavni osnov za funkcioniranje interne revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike internih revizora (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati interni revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili nezavisni, objektivni i poštteni. Pored toga interni revizori moraju se neprestano usavršavati s ciljem unaprjeđenja kvaliteta rada.
- Povelja interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) uređuje opšti pristup interne revizije, svrhu i cilj, nezavisnost, ulogu i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažovanja, te definiše obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupke u slučaju identifikovanja indikatora prevare.
- Priručnik za internu reviziju sa standardima interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) definiše metodologiju rada i obavljanja interne revizije u institucijama/budžetskim korisnicima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava institucija BiH, a u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizorskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati interni revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora.

Priručnik je urađen u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije i u skladu sa stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC, koje su održane u saradnji sa ekspertima Projekta, angažovanom od strane Evropske komisije u cilju pružanja podrške uvođenju sistema javne interne finansijske kontrole u BiH.

Standardi interne revizije sastavni su dio Priručnika i zasnivaju se na Međunarodnim standardima interne revizije. Oblikovani su tako da ih cjelokupna profesija interne revizije može koristiti u svim organizacijama / institucijama u kojima rade interni revizori.

Pored objavljenih standarda interne revizije, interni revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad internih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH:

- Zakon o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 49/12,
- Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br.: 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 73/12,
- Program obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 92/15 i
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljeno u "Službenom glasniku BiH", br. 97/15.

Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, definisane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje funkcije interne revizije u institucijama BiH. Predmetnom odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 17 jedinica interne revizije, koje bi na taj način vršile funkciju interne revizije u institucijama BiH.

Institucije na koje se odnose navedene odredbe, tj. institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, bile su obavezne da u roku od 180 dana od objavljivanja Odluke pokrenu aktivnost za dobijanje saglasnosti CHJ MFiT BiH kroz podnošenje zahtjeva na izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji baziranog na Zakonu o internoj reviziji institucija BiH.

Krajnji rok za ovu aktivnost je istekao. I posljednje dvije, od predviđenih 17 institucija, ispunile su svoju obavezu dostavivši svoj prijedlog Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, CHJ MFiT BiH na saglasnost⁶.

Podsjećamo da je uvođenje sistema interne revizije obaveza Bosne i Hercegovine, koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, sa druge strane ("Službeni glasnik BiH", broj 10/08).

Vijeće ministara BiH je, na svojoj 53. sjednici, koja je održana 26.04.2016. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidovanim izvještajem interne revizije, donijeo zaključke kojima je zadužio institucije BiH, koje su u obavezi uspostaviti jedinice interne revizije, da u što kraćem roku preduzmu sve potrebne radnje u vezi s izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, osiguranje sredstava i provođenje procedura za zapošljavanje internih revizora, kako bi se okončala procedura uspostavljanja i popunjavanja jedinica interne revizije u institucijama BiH. Rukovodioci jedinica

---

⁶ Vidjeti fusnotu 2.

interne revizije i rukovodioci institucija kojima se pruža usluga interne revizije zaduženi su da intenziviraju saradnju na unapređenju sistema interne revizije. CHJ MFiT BiH zadužena je da nastavi pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova realizacija obrađeni su u posebnom dijelu ovog izvještaja (dio 5).

4.2. Osnove Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina

U decembru 2016. godine donijeta je na nivou institucija BiH, Strategija razvoja javnih internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018 (Strategija). Strategija predstavlja opredjeljenje institucija BiH za daljnji razvoj sistema PIFC-a, interne revizije i internih finansijskih kontrola, koji treba rezultirati njihovom jačom integracijom u procese upravljanja u institucijama BiH. Pomenuta integracija trebala bi rezultirati vidljivim doprinosom ovih sistema u osiguranju odgovornosti rukovodilaca institucija, te postizanju veće zakonitosti i pravilnosti u trošenju budžetskih sredstava i realizaciji ciljeva za koje su namijenjena. Polazeći od postojećeg stanja, uočenih slabosti i poteškoća, te preporuka Evropske komisije, Strategija određuje ciljeve i aktivnosti daljnjeg razvoja koji će javne interne finansijske kontrole približiti standardima i praksi Evropske unije.

Strategija predviđa fazni pristup razvoju sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH u razdoblju 2016 - 2018, u zavisnosti od stanja i potreba razvoja u budžetskom sistemu. U prvoj fazi naglasak se stavlja na jačanje kontrola zakonitosti i pravilnosti za što postoji evidentna potreba zbog još prisutnih nedostataka u planiranju i izvršavanju budžeta, računovodstvu, javnim nabavkama, što su ujedno i ključna područja za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH. U drugoj fazi naglasak se stavlja na stvaranje preduslova za razvoj upravljanja usmjerenog na ciljeve i rezultate. Navedeno uključuje razvoj srednjoročnog planiranja i povezivanja srednjoročnog planiranja s budžetskim ciklusom kroz razvoj programskog planiranja. Programi u funkciji povezivanja srednjoročnih ciljeva i budžetskih sredstava stvorit će podlogu ne samo za praćenje zakonitosti i pravilnosti, već i za ocjenu ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti u trošenju budžetskih sredstava.

U pogledu interne revizije, Strategija definiše da u narednom periodu razvoj interne revizije treba biti usmjeren na realizaciju sljedećih ciljeva:

- a) Unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije,
- b) Jačanje kapaciteta interne revizije,
- c) Povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije.

Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom direktno pridonosi ispunjavanju zahtjeva na putu dalje integracije BiH u Evropsku uniju. Kvalitetni sistemi internih kontrola ujedno su presudan faktor za ostvarivanje prava pristupa i korištenje predpristupnih fondova Evropske unije. Implementacija Strategije treba unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Evropske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost u trošenju javnih sredstava.

4.3. Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina

Akcionni plan je sastavni dio Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine, i on sadrži ciljeve i mjere za njihovu realizaciju, period u kojem se očekuje realizacija, nosioci aktivnosti, pokazatelje uspješnosti i izvore finansiranja utvrđenih mjera i aktivnosti.

Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcionih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcionog plana izvodi se iz Akcionog plana

Strategije. Godišnji akcioni plan sadrži detalje o aktivnostima koje će se provesti radi realizacije predviđenih mjera i informacije o izabranim pilot institucijama.

U skladu s navedenom obavezom, CHJ MFiT BiH pripremila je Akcioni plan za 2017. godinu u kojem su precizno definisane aktivnosti i period njihovog izvršenja vezano za realizaciju utvrđenih ciljeva daljnjeg razvoja upravljanja javnim finansijama. U oblasti interne revizije definisane su aktivnosti na realizaciji sljedećih ciljeva: unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije, jačanje kapaciteta interne revizije i povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije. Također, preciziran je period implementacije planiranih aktivnosti.

Strategijom je definisano i da će CHJ MFiT BiH izvještavati Vijeće ministara BiH, u okviru redovnog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja o sistemu interne revizije u institucijama BiH i Konsolidovanog izvještaja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola, o napretku ostvarenom u oblastima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole.

4. Konsolidovani izvještaj o internoj reviziji po revizorskim izvještajima za 2016. godinu

CHJ MFiT BiH je, na osnovu godišnjih izvještaja dobijenih od jedinica interne revizije, pripremila Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje sažete informacije o aktivnostima CHJ MFiT BiH, zakonodavnom okviru interne revizije u institucijama BiH, jedinicama interne revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvještajima interne revizije o planovima jedinica interne revizije, revidiranim oblastima, datim preporukama interne revizije, stepenu realizacije preporuka, te poštovanju standarda i metodologije rada od strane jedinica interne revizije. U Izvještaju je dat i pregled uspostavljanja jedinica interne revizije, kao i informacije o poduzetim aktivnostima na realizaciji Zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica interne revizije i institucija BiH.

Na osnovu podataka iz obrađenih izvještaja jedinica interne revizije, možemo konstatovati da je u izvještajnom periodu interna revizija vršena u skladu s odobrenom i objavljenom metodologijom interne revizije, standardima interne revizije i stečenim iskustvima internih revizora.

Interna revizija predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1. Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled nadležnosti

Interna revizija u institucijama BiH je, sa 31.12.2016. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, u skladu s važećim propisima, u 14 od predviđenih 17 institucija BiH. Pregled institucija koje su uspostavile internu reviziju i onih koje nisu uspostavile internu reviziju do 31.12.2016. godine, a obavezne su to učiniti prema Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, dat je u narednoj tabeli.

U Tabeli 2. obrađeni su podaci svih jedinica interne revizije institucija BiH, osim podataka Jedinice interne revizije Ministarstva pravde BiH, koja nije ispunila svoju zakonsku obavezu jer nije dostavila Godišnji izvještaj interne revizije u predviđenom zakonskom roku, niti je isti dostavljen nakon urgencije.

Tabela 2.

A)	Institucije koje su uspostavile jedinicu interne revizije - JIR do 31.12.2016. godine	Funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena JIR	Obrazloženje
----------------	--	--	---------------------

1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	-
2.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	-
3.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	-
4.	Granična policija BiH	DA	-
5.	Parlamentarna skupština BiH	DA	-
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu	DA	-
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	-
8.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (zaposlena 1 od predviđene 2 osobe)
9.	Ministarstvo pravde BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu sa predviđenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
10.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
11.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu sa predviđenim brojem izvršilaca (zaposlena 1 od predviđene 2 osobe)
12.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Zaposlen 1 interni revizor prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen sa propisima u oblasti interne revizije. U toku su izmjene Pravilnika ⁷
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Zaposlen 1 interni revizor prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen sa propisima u oblasti interne revizije. U toku su izmjene Pravilnika.
14.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	Djelimično - ne u potpunosti	Zaposlen 1 interni revizor prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen sa propisima u oblasti interne revizije. U toku su izmjene Pravilnika ⁸
B)	Institucije koje nisu uspostavile JIR do 31.12.2016. godine	Poduzete aktivnosti na uspostavljanju JIR	Obrazloženje
15.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	Okončana procedura na izmjeni Pravilnika i raspisan konkurs za popunu JIR ⁹
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	VM BiH, na 80.sjednici od 10.11.2016.g, dalo saglasnost na izmjenu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. ¹⁰
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH	DA	U toku su izmjene Pravilnika.

⁷ U februaru 2017. g. Pravilnik DKPT BiH dostavljen Ministarstvu sigurnosti BiH radi dostavljanja na mišljenje nadležnim institucijama.

⁸ Prijedlog pravilnika IDDEEA-e dostavljen MCP BiH radi dostavljanja Vijeću ministara BiH.

⁹ Početkom 2017. godine okončana je konkursna procedura. Očekuje se da će se tokom 2017. godine jedinica interne revizije MVTEO BiH staviti u funkciju.

¹⁰ Objavljen konkurs 07.02.2017.g. za popunjavanje radnih mjesta JIR MKT BiH.

Iz prethodne tabele vidimo da je zaključno sa 31.12.2016. godine interna revizija u potpunosti uspostavljena, u skladu s važećim propisima, u sedam institucija i to: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Ministarstvu odbrane BiH, Graničnoj policiji BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu i Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH.

Sedam institucija poduzele su određene aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije ali još nisu u potpunosti okončale započete aktivnosti. Od ovih sedam institucija, kod četiri institucije riječ je o kadrovskoj nepopunjenosti jedinica interne revizije, a to su: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH i Služba za zajedničke poslove institucija BiH.

Preostale tri institucije pokrenule su proceduru usvajanja novih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji usklađenih s propisima u oblasti interne revizije, dok su interni revizori zaposleni na osnovu važećeg pravilnika koji nije usklađen sa propisima u oblasti interne revizije, a to su: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka.

Od preostale tri institucije koje nisu uspostavile jedinicu interne revizije, dvije institucije, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, okončale su aktivnosti na izmjeni pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Uspostavljanjem ove dvije jedinice interne revizije, internom revizijom će biti pokriveno 18 institucija BiH iz njihove nadležnosti. U ovim institucijama je u toku konkursna procedura za popunu jedinica interne revizije. Treća institucija, Ministarstvo sigurnosti BiH pokrenulo je proceduru usvajanja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji je usklađen s propisima u oblasti interne revizije, na koji je u toku sačinjavanja ovog izvještaja CHJ MFiH BiH dala saglasnost.

Nadležnost svake od 17 jedinica interne revizije institucija BiH, koje trebaju biti uspostavljene, definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

Od 14 uspostavljenih jedinica interne revizije 9 jedinica interne revizije vrši funkciju interne revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice interne revizije u: Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i Službi za zajedničke poslove institucija BiH.

Preostalih pet jedinica interne revizije, u skladu s usvojenim decentraliziranim modelom uspostavljanja i organiziranja sistema interne revizije u institucijama BiH, funkciju interne revizije vrši za više institucija u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

U skladu s tim, *Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH Ministarstva finansija i trezora BiH* vrši funkciju interne revizije u: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Agenciji za državnu službu Bosne i Hercegovine, Agenciji za javne nabavke Bosne i Hercegovine, Agenciji za osiguranje u Bosni i Hercegovini, Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine, Arhivu Bosne i Hercegovine, Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH, Direkciji za evropske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Predsjedništvu BiH, Uredu za zakonodavstvo i Centralnoj harmonizacijskoj jedinici MFiH BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa Centralnom jedinicom za internu reviziju institucija BiH MFiH BiH.

U izvještajnom periodu, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, ova jedinica interne revizije vršila je interne revizije u svim institucijama s kojim je potpisala Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije, ukupno 14 institucija. Detalji o obavljenim internim revizijama prikazani su u tabelarnim pregledima (tabela 3. i 4.).

Jedinica interne revizije uspostavljena pri Ministarstvu pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine, Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine, Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje sankcija pritvora i drugih mjera BiH, Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, Sudu Bosne i Hercegovine, Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine.

Jedinica interne revizije Ministarstva pravde BiH u ovom, kao i u prethodnom izvještajnom periodu, nije obavila nijednu internu reviziju, niti vršila bilo kakvu drugu aktivnost iz svoje nadležnosti. Jedinica ima zaposlena dva interna revizora i to jednog internog revizora od 2014. godine, a drugog internog revizora od 2015. godine, koji uredno primaju plate bez obzira na učinak. Ovakvim pristupom direktno se narušavaju temelji koncepta efikasne javne uprave bazirane na konceptu 3E (ekonomičnost, efikasnost i efektivnost) i šalje veoma loša sliku o trošenju javnih sredstava. U izvještajnom periodu Ministarstvo pravde BiH je provodilo konkurs za popunu pozicije rukovodioca Jedinice interne revizije. Navedena pozicija nije popunjena jer nije bilo uspješnih kandidata.

Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama i Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine.

Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da vrši funkciju interne revizije. U izvještajnom periodu Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH je, u skladu sa usvojenim planovima, vršila internu reviziju u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama i Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine.

Jedinica interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe Bosne i Hercegovine, Instituciji ombudsmana za ljudska prava i Fondu za povratak Bosne i Hercegovine.

Jedinica interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa Institutom za nestale osobe i Fondom za povratak BiH, dok Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH nije prihvatila da potpiše navedene dokumente¹¹.

U izvještajnom periodu ova jedinica obavljala je internu reviziju u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH.

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u Bosni i Hercegovini, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini - BHMACH.

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna obavljati funkciju interne revizije. U izvještajnom periodu, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima, ova jedinica interne revizije vršila je interne revizije u četiri institucije: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Centru za uklanjanje mina u BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva i Agenciji za rad i zapošljavanje.

¹¹ Rukovodstvo Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, usljed nerazumijevanja svrhe i uloge interne revizije, nije omogućilo uspostavljanje nezavisne funkcije interne revizije, na način kako je to definirano relevantnim propisima, pod neosnovanim izgovorom da bi finansijska nezavisnost ove institucije bila narušena ako bi prihvatili da njihov finansijski rad bude dodatno revidiran od jedinice interne revizije.

CHJ MFiT BiH vodi Registar jedinica interne revizije i Registar rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora. Na osnovu podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima interne revizije u 14 jedinica interne revizije institucija BiH, na dan 31.12.2016. godine, zaposleno je 29 internih revizora¹². U izvještajnom periodu broj jedinica interne revizije povećan je s 13 jedinica interne revizije, koliko ih je bilo evidentirano zaključno sa 31.12.2015. godine, na 14 jedinica interne revizije, zaključno sa 31.12.2016. godine.

U institucijama BiH predviđeno je uspostavljanje ukupno 17 jedinica interne revizije, odnosno zaključno sa 31.12.2016. godine uspostavljeno je 82% od ukupno predviđenog broja jedinica interne revizije. U skladu s povećanjem broja jedinica interne revizije došlo je i do određenog povećanja broja internih revizora. Na osnovu podataka iz registara koje vodi CHJ MFiT BiH uočava se da je došlo do povećanja broja internih revizora sa 27 internih revizora u 13 jedinica interne revizije, koliko ih je bilo u prethodnom izvještajnom periodu, na 29 internih revizora u 14 jedinica interne revizije, koliko ih u institucijama BiH ima zaposleno na dan 31.12.2016. godine.

Institucije BiH bile su obavezne, u skladu sa zaključcima Vijeća ministara BiH, uspostaviti i popuniti jedinice interne revizije. Stepenn realizacije zaključaka Vijeća ministara BiH obrađen je u dijelu 5. ovog izvještaja. Kašnjenje u realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH dovodi do kašnjenja u napretku razvoja sistema interne revizije i ispunjavanja preuzetih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine.

Svaka od 14 jedinica interne revizije, koliko ih je uspostavljeno u institucijama BiH, imala je obavezu u skladu sa čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH, dostaviti godišnji izvještaj koji je osnova za izradu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.

4.2. Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH

Jedinice interne revizije su, izuzimajući Jedinicu interne revizije Ministarstva pravde BiH koja već drugu godinu nije izvršila nijednu reviziju, u skladu sa zakonskim obavezama, sačinile strateške (trogodišnje) planove i na osnovu njih, u skladu s procjenom rizika i odgovarajuće godišnje planove jedinica interne revizije. Također, jedinice interne revizije su, osim Jedinice interne revizije Ministarstva pravde BiH, pripremile i donijele odgovarajuće povelje interne revizije.

Iz dostavljenih izvještaja vidljivo je da su se interni revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa internih revizora, Povelje interne revizije, Priručnika sa standardima interne revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa koji uređuju oblast interne revizije u institucijama BiH.

Izvještaji interne revizije rađeni su u skladu s metodologijom definisanom u Priručniku za internu reviziju sa standardima interne revizije i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane CHJ MFiT BiH.

Tokom 2016. godine jedinice interne revizije institucija BiH, izuzimajući Jedinicu interne revizije u Ministarstvu pravde BiH koja već drugu godinu nije obavila nijednu reviziju, njih 13 koje su vršile funkciju interne revizije, sačinile su ukupno 121 izvještaj interne revizije planiran godišnjim planovima jedinica interne revizije. Procenat izvršenja godišnjih planova jedinica interne revizije u 2016. godini povećan je za oko 6% u odnosu na 2015. godinu i iznosi 96,8%.

Osnovni podaci o potpisanim poveljama IR, planovima, kao i planiranim i realiziranim internim revizijama po vrstama dati su u sljedećem tabelarnom pregledu:

---

¹² Interna revizija koja egzistira u MVP BiH, uspostavljena je kao Ured/Inspektorat, koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran organizacioni dio koji se bavi internom revizijom u smislu Zakona o internoj reviziji institucija BiH. U toku su izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MVP-a.

Tabela 3.

R. br.	Naziv JIR i institucija koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj revizija u GP IR	Realizovan broj revizija iz GP IR	Realizovan broj redovnih IR	Realizovan broj naknadnih IR	Realizovan broj <i>Ad hoc</i> IR	Izvršenje GP IR u % (Kolona (9) / (8))
(1)	(2)	(3)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1.	Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH (CJIR) MFiT BiH ¹³	Podaci navedeni 1.1-1.14.			33	31	22	10	-	93,94%
1.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	3	2	1	1	-	66,67%
1.2.	Direkcija za evropske integracije BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.3.	Direkcija za ekonomsko planiranje	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%
1.4.	Agencija za javne nabavke BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
1.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave u BiH	DA	DA	DA	3	2	2	-	-	66,67%
1.6.	Ured za zakonodavstvo BiH	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
1.7.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995.g.	DA	DA	DA	2	2	2	1	-	100%
1.8.	Agencija za državnu službu BiH	DA	DA	DA	3	3	3	-	-	100%
1.9.	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.10.	Arhiv BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
1.11.	Agencija za statistiku BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.12.	Odbor državne službe za žalbe	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%
1.13.	Agencija za osiguranje u BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
1.14.	Centralna harmonizacijska jedinica MFiT BiH	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
2.	JIR Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	12	12	9	3	-	100%
3.	JIR Ministarstvo odbrane	DA	DA	DA	20	20	20	-	-	100%

¹³ Tekst potpisanih Povelja sa pojedinim institucijama odstupa od teksta Povelje interne revizije u institucijama BiH objavljene u "Službenom glasniku BiH", br. 82/11

Tabela 3.

R. br.	Naziv JIR i institucija koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj revizija u GP IR	Realizovan broj revizija iz GP IR	Realizovan broj redovnih IR	Realizovan broj naknadnih IR	Realizovan broj <i>Ad hoc</i> IR	Izvršenje GP IR u % (Kolona (9) / (8))
(1)	(2)	(3)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
	BiH									
4.	JIR Granična policija BiH	DA	DA	DA	5	5	5	-	-	100%
5.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	Podaci navedeni 5.1-5.5.			10	10	8	2	3	100%
5.1.	Parlamentarna skupština	DA	DA	DA	2	2	1	1	2	100%
5.2.	Centralna izborna komisija BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	1	100%
5.3.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
5.4.	Agencija za zaštitu ličnih podataka	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
5.5.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
6.	JIR Državna agencija za istrage i zaštitu - SIPA	DA	DA	DA	3	3	3	-	-	100%
7.	JIR Obavještajno- sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	4	4	4	0	0	100%
8.	JIR Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH ¹⁴	Podaci navedeni 8.1-8.4.			6	5	2	3	-	83,33%
8.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
8.2.	Fond za povratak BiH	DA	DA	DA	2	1	-	1	-	50%
8.3.	Institut za nestale osobe BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
8.4.	Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH	NE ¹⁵	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	JIR Ministarstvo pravde BiH	NE	NE	NE	-	-	-	-	-	-
10.	JIR Ministarstvo civilnih poslova BiH	Podaci navedeni 10.1-10.4.			11	11	5	7	1	100%
10.1	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	4	4	2	3	1	100%
10.2	Agencija za lijekove i	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%

¹⁴ Tekst potpisane Povelje s pojedinim institucijama odstupa od teksta Povelje interne revizije u institucijama BiH objavljene u "Službenom glasniku BiH", br. 82/11

¹⁵ Rukovodstvo Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, usljed nerazumijevanja svrhe i uloge interne revizije, nije omogućilo uspostavljanje nezavisne funkcije interne revizije, na način kako je to definirano relevantnim propisima, pod neosnovanim izgovorom da bi finansijska nezavisnost ove institucije bila narušena ako bi prihvatili da njihov finansijski rad bude dodatno revidiran od jedinice interne revizije.

Tabela 3.

R. br.	Naziv JIR i institucija koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj revizija u GP IR	Realizovan broj revizija iz GP IR	Realizovan broj redovnih IR	Realizovan broj naknadnih IR	Realizovan broj <i>Ad hoc</i> IR	Izvršenje GP IR u % (Kolona (9) / (8))
(1)	(2)	(3)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
.	<i>medicinska sredstva BiH</i>									
10.3	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	DA	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
10.4	Centar za uklanjanje mina u BiH - BH MAC	DA	DA	DA	4	4	2	2	-	100%
11.	JIR Službe za zajednike poslove institucija BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
12.	JIR Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	DA	3	3	3	-	-	100%
13.	JIR Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	NE	DA	7	7	6	1	-	100%
14.	JIR Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	9	8	3	4	2	89%
	UKUPNO u 2016. godini	-	-	-	125	121	-	-	6	96,8%
	Ukupno u 2015. godini	-	-	-	89	81	-	-	9	91%

Iz prethodne tabele uočava se da je u izvještajnom periodu 13 jedinica interne revizije institucija BiH sačinilo ukupno 121 izvještaj planiran strateškim i godišnjim planovima jedinica interne revizije, dok je na zahtjev rukovodioca institucije izvršeno ukupno 6 *ad hoc* internih revizija.

Jedinice interne revizije obavile su i 2 neplanirane naknadne revizije, dok je jedna od ukupnog broja navedenih *ad hoc* revizija uključena u broj planiranih revizija¹⁶, te je ukupan broj izvršenih revizija u izvještajnom periodu 128¹⁷.

U prethodnom izvještajnom periodu, 2015. godini, 11¹⁸ jedinica interne revizije sačinilo je ukupno 90 izvještaja interne revizije, od kojih je 81 izvještaj interne revizije planiran godišnjim planovima jedinica interne revizije i 9 *ad hoc* internih revizija pokrenutih na zahtjev rukovodioca institucije.

CHJ MFiH BiH vodi Registar Povelja interne revizije u kojem je evidentirano, zaključno s 31.12.2016. godine, ukupno 37 Povelja. Analizom dostavljenih podataka i tekstova potpisanih Povelja, uočeno je

¹⁶ U Planovima IR IDDEA-a za 2016. godinu predviđen je određeni broj dana za provođenje 1 revizije na zahtjev rukovodioca institucije.

¹⁷ 121 planirana revizija + 5 *ad hoc* revizija (ukupno ih je 6, s tim da je 1 ubrojana u planirane) + 2 neplanirane naknadne revizije

¹⁸ U 2015. godini, od 13 ranije uspostavljenih jedinica interne revizije jedna JIR nije sačinila nijedan izvještaj, JIR Ministarstva pravde BiH, a od dvije jedinice koje su uspostavljene u ovoj godini, jedna je obavila 2 *ad hoc* revizije po nalogu rukovodioca institucije.

da se u sadržaju teksta pojedinih Povelja interne revizije odstupaju od teksta Povelje interne koji je objavljen u Službenom glasniku BiH.

Podaci po institucijama o broju sačinjenih izvještaja interne revizije, broju internih revizora i datih preporuka, u izvještajnom periodu, dati su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
1.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su 2 interne revizije, od kojih je 1 redovna i 1 naknadna revizija.	Ukupno je dato 13 preporuka i to: u okviru 1 redovne revizije dato je 6 preporuka, dok je u okviru Revizije u DEP-u data 1 preporuka koja se odnosi na MFIT BiH i 6 preporuka koje se odnose na MFIT i DEP. U naknadnoj reviziji je utvrđen status preporuka datih u 2015. godini	Revizija upravljanja ljudskim resursima i naknadna revizija.
1.2.	Direkcija za evropske integracije BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršena je 1 redovna revizija	Ukupno je dato 11 preporuka i to: u okviru 1 redovne revizije dato je 8 preporuka, dok je u okviru Revizije u DEP-u date 3 preporuke koje se odnose na DEI.	Revizija upravljanja ljudskim resursima
1.3.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 3 revizije, od kojih su 2 redovne i 1 naknadna. Jedna revizija obuhvatila je još tri institucije (MFIT, DEI i	U okviru obavljene 2 redovne revizije dato je ukupno 15 preporuka, od kojih se 6 odnosi i na DEP i MFT. U naknadnoj reviziji je utvrđen status preporuka datih u 2015. godini	Revizija upravljanja ljudskim resursima i Revizija koordinacije i izrade srednjoročnog programa rada Vijeća ministara BiH. Obavljena je i 1 naknadna revizija

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
			PARCO)		
1.4.	Agencija za javne nabavke BiH – CJIR MFIT BiH	4	Izvršeno su ukupno 3 revizije od kojih je 1 redovna i 2 naknadne revizije.	U okviru obavljene 1 redovne revizije dato je 6 preporuka, dok je u naknadnim revizijama utvrđen status preporuka iz 2015.	Revizija upravljanja ljudskim resursima. Obavljene su 2 naknadne revizije.
1.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 2 redovne revizije.	Ukupno je dato 5 preporuka i to: u okviru 1 redovne revizije date su 4 preporuke, dok je 1 data u toku Revizije u DEP-u	Revizija plata i naknada i Revizija upravljanja ljudskim resursima.
1.6.	Ured za zakonodavstvo VM BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 2 redovne revizije.	U okviru izvršenih revizija dato je ukupno 8 preporuka.	Revizija plata i naknada i Revizija upravljanja ljudskim resursima.
1.7.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 3 revizije od kojih 2 redovne i 1 naknadna revizija.	U okviru izvršenih revizija dato je 6 preporuka.	Revizija plata i naknada i Revizija upravljanja ljudskim resursima.
1.8.	Agencija za državnu službu BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 3 redovne revizije	U okviru izvršenih revizija dato je 12 preporuka.	Revizija plata i naknada, Revizija upravljanja ljudskim resursima i Revizija zapošljavanja državnih službenika.
1.9.	Generalni sekretarijat VM BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršena je 1 redovna revizija	U okviru izvršene revizije dato je 5 preporuka.	Revizija upravljanja ljudskim resursima
1.10.	Arhiv BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 3 revizije od kojih je 1 redovna i 2	U okviru obavljene 1 redovne revizije dato je 9 preporuka, dok	Revizija upravljanja ljudskim resursima i naknadne revizije

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
			naknadne revizije.	je u naknadnim revizijama utvrđen status preporuka iz 2015	
1.11.	Agencija za statistiku BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršena je ukupno 1 redovna revizija	Tokom obavljanja redovne revizije dato je ukupno 6 preporuka	Revizija upravljanja ljudskim resursima
1.12.	Odbor državne službe za žalbe – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 3 revizije od kojih 2 redovne i 1 naknadna revizija	Tokom obavljanja 2 redovne revizije dato je ukupno 11 preporuka, dok je u naknadnoj reviziji utvrđen status preporuke date 2015. godine	Revizija plata i naknada plata, Revizija upravljanja ljudskim resursima i naknadna revizija
1.13.	Agencija za osiguranje u BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 3 revizije od kojih 1 redovna i 2 naknadne revizije	U okviru obavljene 1 redovne revizije dato je 6 preporuka, dok je u naknadnim utvrđen status preporuka datih 2015. godine	Revizija upravljanja ljudskim resursima i naknadne revizije
1.14.	Centralna harmonizacijska jedinica MFIT BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su ukupno 2 redovne revizije.	U okviru obavljenih revizija dato je ukupno 6 preporuka.	Revizija plata i naknada plata i Revizija upravljanja ljudskim resursima
2.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH - JIR UIO BiH	4	U izvještajnom periodu izvršeno je 12 revizija, od kojih su 3 naknadne revizije.	U okviru obavljenih revizija date su 84 preporuke.	Savjetodavne usluge u razvoju sistema FUK, Revizija utvrđivanja carinske vrijednosti vozila, Revizija utvrđivanja carinske vrijednosti robe azijskog i afričkog porijekla, Revizija uzorkovanja robe u carinskom postupku, Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK, Revizija nabavke i potrošnje

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
					materijala, Revizija obuka i usavršavanja zaposlenih, Savjetodavne usluge RG za izradu strategije upravljanja rizicima, Revizija planiranja i kontrole rada zaposlenih na poslovima sprečavanja krijumčarenja i prekršaja i 3 naknadne revizije
3.	Ministarstvo odbrane BiH – JIR MO BiH	4	Ukupno obavljeno 20 redovnih revizija	U okviru obavljenih revizija date su ukupno 82 preporuke.	Revizijama su obuhvaćene sljedeće teme: Godišnji popis za 2015.g, Proces prijema i izdavanja nafte i naftnih derivata u OS BiH, Realizacije ugovora za ishranu, Za naftu i naftne derivate, Za održavanje vozila, Proces kupovine avio karata za potrebe MO, Sistem upravljanja i raspolaganja službenim motornim vozilima u ZŠ i OS BiH, Proces knjiženja perspektivne imovine u jedinstvenom računovodstvenom sistemu MO i OS BiH, Proces nabavke skladištenja i raspolaganja sredstvima za ličnu i kolektivnu higijenu, kancelarijski materijal i poklone, Proces implementacije novog softvera za plate i personal, Proces odabira i dodjele pohvala i nagrada za dan OS BiH, Revizija pripremnih radnji i prodaje službenih motornih vozila putem licitacije, Proces rashodovanja u toku godine sredstava u MO i OS BiH, Blagajničko poslovanje u MO i u ZŠOS BiH za 2015, Primjena Odluke o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prevoz na posao i prevoz sa posla u 2015,

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
					Proces skladištenja i čuvanja hrane za pripadnike Oružanih snaga i civilnih lica u MO i OS BiH, Proces planiranja Kapitalnih izdataka za 2016, Proces prestrukturiranja budžeta MO i OS BiH za 2015, Proces podnošenja zahtjeva za povrat PDV u 2015. i prethodnim godinama, Proces nabavke i relizacije robe, drvo i ugalj u proteklom periodu 2012-2015 god
4.	Granična policija BiH – JIR GP BiH	2	Izvršeno je 5 redovnih internih revizija.	U okviru obavljenih 5 revizija dato je ukupno 36 preporuka.	Revizija popisa (inventarisanja), R. procesa planiranja i izrade prijedloga budžeta, R. izdataka za tekuće održavanje i usluge prevoza i goriva, R.prihoda od prodaje stalnih sredstava i dr.prihoda i revizija javnih nabavki
5.1.	Parlamentarna skupština BiH – JIR Parlamentarne skupštine BiH	2	Ukupno su izvršene 4 revizije i to 1 redovna, 1 naknadna i 2 <i>ad hoc</i> revizije.	U okviru obavljenih revizija date su 22 preporuke.	Revizija planiranja i izvršenja budžeta, Revizija javnih nabavki i praćenja izvršenja ugovora avio-karata i Revizija postupka nabavke usluga servisiranja službenih vozila
5.2.	Centralna izborna komisija BiH – JIR Parlamentarne skupštine BiH		Izvršene su ukupno 3 revizije i to 1 redovna, 1 naknadna i 1 <i>ad hoc</i> revizija.	U okviru obavljenih revizija dato je 13 preporuka	Revizija javnih nabavki, Revizija plata i naknada plata i Naknadna revizija sistema ugovorenih i drugih posebnih usluga
5.3.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BiH– JIR Parlamentarne skupštine BiH		Izvršene su 2 redovne revizije	U okviru obavljenih revizija dato je 25 preporuka	Revizija plata i naknada plata i Revizija javnih nabavki
5.4.	Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH– JIR Parlamentarne skupštineBiH		Izvršene su 2 redovne revizije	U okviru obavljenih revizija dato je 15 preporuka	Revizija plata i naknada plata i Revizija javnih nabavki

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima Interne revizije
5.5.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama– JIR Parlamentarne skupštine BiH		Izvršene su 2 redovne revizije	U okviru obavljenih revizija dato je 19 preporuka	Revizija plata i naknada plata i Revizija javnih nabavki
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) – JIR SIPA BiH	2	Izvršeno je ukupno 3 revizije	U okviru izvršenih revizija dato je ukupno 56 preporuka	Revizija plata i naknada plata, Revizija upotrebe službenih telefona i Revizija troškova naknada zaposlenih
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH – JIR OBA BiH	2	Izvršene su ukupno 4 interne revizije.	U okviru izvršenih revizija dato je 14 preporuka.	Revizija plata i naknada, R. putnih troškova, R. ugovorenih i dr. usluga, R. upravljanja ljudskim resursima.
8.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	Ukupno su izvršene 3 revizije i to 1 redovna i 2 naknadne revizije.	U okviru obavljene 1 redovne revizije date su 4 preporuke.	Revizija ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu i socijalnu pomoć lica pod međunarodnom zaštitom i Naknadne revizije: Upotreba službenih vozila i Službena putovanja.
8.2.	Fond za povratak BiH – JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH		Izvršena je 1 naknadna revizija.	U okviru obavljene naknadne revizije utvrđen je status preporuka datih u reviziji izvršenoj u prethodnoj godini.	Naknadna revizija plata i naknada plata zaposlenih
8.3.	Institut za nestale osobe BiH – JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH		Izvršena je 1 redovna revizija	Dato je ukupno 5 preporuka	Revizija plata i naknada plata
9.	Ministarstvo pravde BiH – JIR MP BiH	2	0*	0*	0*
10.1.	Ministarstvo civilnih poslova BiH – JIR Ministarstva civilnih poslova	2	Izvršeno ukupno 6 revizija, od kojih 2 redovne, 3 naknadne i 1 <i>ad hoc</i>	U okviru obavljenih revizija date su ukupno 53 preporuke.	Revizija javnih nabavki, Revizija plata i naknada plata, Revizija procesa dodjele grantova i Naknadne revizije: Sistema blagajničkog poslovanja, Javnih nabavki i Plata i naknada na plate.
10.2.	Centar za uklanjanje mina u BiH – JIR		Izvršeno ukupno 4	U okviru obavljenih	Revizija primjene Pravilnika o korištenju telefona VM

Tabela 4.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima Interne revizije
	Ministarstva civilnih poslova		revizije (2 redovne i 2 naknadne)	revizija dato je ukupno 17 preporuka	BiH i Revizija plata i naknada na plate. Obavljene su i 2 naknadne revizije prethodno navedenih područja revidiranja.
10.3.	Agencija za lijekove i medicinska sredstva – JIR Ministarstva civilnih poslova		Izvršene su ukupno 2 revizije (1 redovna i 1 naknadna)	U okviru obavljenih revizija dato je ukupno 10 preporuka	Revizija plata i naknada plata i Naknadna revizija.
10.4.	Agencija za rad i zapošljavanje BiH – JIR Ministarstva civilnih poslova		Izvršena je 1 naknadna revizija	U okviru obavljene naknadne revizije utvrđen je status preporuka datih u redovnoj reviziji	Naknadna revizija plata i naknada plata
11.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH – JIR SZP BiH	1	Ukupno su obavljene 2 revizije i to 1 redovna i 1 naknadna	U okviru obavljenih revizija dato je 10 preporuka	Revizija sistema poslovanja ugostiteljskih jedinica i Naknadna revizija.
12.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JIR DKPT BiH	1	Ukupno su obavljene 3 redovne revizije.	U okviru obavljene 3 revizije dato je ukupno 16 preporuka.	Revizija upravljanja protokolom i dokumentacijom, Revizija uspostavljanja sistema FUK i Revizija upotrebe službenih automobila.
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JIR MVP BiH	1	Ukupno 7 izvještaja, od čega 6 redovnih revizija i 1 naknadna revizija.	U okviru obavljenih revizija date su ukupno 23 preporuke.	Revizija kancelarijskog poslovanja, R. upravljanja vizama i putnim listovima, Revizija sudskih sporova, Revizija poslovanja DKP BiH (Generalnog konzulata BiH u Frankfurtu, Generalnog konzulata BiH u Štutgartu i Ambasade BiH u Berlinu) i Naknadna revizija realizacije preporuka.
14.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JIR IDDEEA BiH	1	Ukupno je izvršeno 9 internih revizija, od kojih 3 redovne, 4 naknadne i 2 <i>ad hoc</i>	U okviru ukupno obavljenih 9 revizija dato je 20 preporuka.	Revizija troškova plata, Revizija korištenja i održavanja službenih vozila, Revizija službenih telefona, Revizija naknada za prevoz na posao i s posla, Revizija dostavljanje garancija za uredno izvršenje ugovora od

Tabela 4.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JIR	Broj IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
			revizije.		strane ponuđača i 4 naknadne revizije po temama iz prethodne godine.
	UKUPNO u 2016.	29	128**	637	
	UKUPNO u 2015.	27	90***	443	
Napomena: * Zaposlena 2 interna revizora u Ministarstvu pravde BiH već drugu godinu nemaju izvršenu nijednu internu reviziju, niti drugu aktivnost iz nadležnosti interne revizije, ni planiranu, ni <i>ad hoc</i> . **Zbir od 128 internih revizija sadrži, pored planiranih (redovnih i naknadnih) revizija, i 6 <i>ad hoc</i> internih revizija. *** Zbir od 90 internih revizija u 2015.g. čini 81 planirana revizija i 9 <i>ad hoc</i> internih revizije.					

U 128 izvještaja interne revizije sačinjenih u toku 2016. godine dato je ukupno 637 preporuka od strane 13 jedinica interne revizije u institucijama BiH.

Generalno, najveći broj preporuka koje su interni revizori u svojim izvještajima u izvještajnom periodu dali odnosi se na preporuke vezane za:

- unapređenje sistema obračuna plata i naknada plata,
- unapređenje sistema upravljanja ljudskim resursima,
- unapređenje sistema u oblasti javnih nabavki,
- unapređenje u oblasti ugovorenih i drugih usluga.

Stepen realizacije preporuka interne revizije po institucijama dat je u Tabeli 5:

Tabela 5.

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka IR	Realizovane preporuke u %	Broj nerealizovanih preporuka IR	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane	Komentar
1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH (JIR MFIT BiH)	2015.	8*	4	50%	-	-	4*	-	Realizacija 2 preporuke koje su date u okviru pilot revizije učinka dijela višegodišnjeg projekta Proširenje i unapređenje ISFU sistema pratiće se u narednom periodu
		2016.	13*	3**	23,1 %	-	-	10**	-	* Od ovog broja 6 preporuka je dato u redovnoj reviziji u

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka IR	Realizovane preporuke u %	Broj nerealizovanih preporuka IR	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane	Komentar
										MFiT, dok je 7 dato u okviru Revizije obavljene u DEP-u i to se 1 odnosi samo na MFiT, a 6 i na MFiT i DEP ** Od 6 preporuka za čiju realizaciju su zaduženi MFiT i DEP zajedno, 3 su realizovane a 3 u postupku realizacije
2.	Direkcija za evropske integracije BiH (JIR MFiT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	11*	4	36,4 %	-	-	7	-	* Od ovog broja 3 preporuke su date u okviru revizije u DEP-u
3.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (JIR MFiT BiH)	2015.	5	4	80%	1	20%	-	-	-
		2016.	15*	10**	66,7 %	-	-	5**	-	* Za realizaciju 6 preporuka zaduženi su DEP i MFiT ** Od 6 preporuka za čiju realizaciju su zaduženi MFiT i DEP zajedno, 3 su realizovane, a 3 u postupku realizacije
4.	Agencija za javne nabavke BiH (JIR MFiT BiH)	2015.	12	10	83,3 %	-	-	2	-	-
		2016.	6	3	50%	3	-	-	-	-
5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JIR MFiT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	5*	-	-	-	-	5	-	*Od ovog broja 1 preporuka je data u okviru revizije u DEP-u
6.	Ured za zakonodavstvo BiH (JIR MFiT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	8	-	-	-	-	8	-	-
7.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari (JIR MFiT BiH)	2015.	6	6	100 %	-	-	-	-	-
		2016.	6	4	66,7 %	1	16,7 %	-	1	-
8.	Agencija za državnu službu BiH (JIR MFiT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	12	11	91,7 %	-	-	1	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka IR	Realizovane preporuke u %	Broj nerealizovanih preporuka IR	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane	Komentar
9.	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH (JIR MFIT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	5	-	-	-	-	5	-	-
10.	Arhiv BiH (JIR MFIT BiH)	2015.	18	5	27,8 %	6	33,3 %	-	7	-
		2016.	9	8	88,9 %	-	-	1	-	-
11.	Agencija za statistiku BiH (JIR MFIT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	6	-	-	-	-	6	-	-
12.	Odbor državne službe za žalbe (JIR MFIT BiH)	2015.	1	-	-	-	-	1	-	-
		2016.	11	-	-	-	-	11	-	-
13.	Agencija za osiguranje u BiH (JIR MFIT BiH)	2015.	8	4	50%	1	12,5 %	1	2	-
		2016.	6	6	100 %	-	-	-	-	-
14.	CHJ MFIT BiH (JIR MFIT BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	6	-	-	-	-	6	-	-
15.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH (JIR UIO BiH)	2015.	69	66	95,7 %	-	-	3	-	-
		2016.	84	23	27,4 %	-	-	61	-	-
16.	Ministarstvo odbrane BiH (JIR MO BiH)	2015.	51	7	13,7 %	12	23,5 %	32	-	-
		2016.	82	10	12,2 %	15	18,3 %	41	16	-
17.	Granična policija BiH (JIR GP BiH)	2015.	63	34	54%	10	15,9 %	11	8	-
		2016.	36	15	41,7 %	5	13,9 %	16	-	-
18.	Parlamentarna skupština BiH (JIR PS BiH)	2015.	41	4	9,7%	7	17%	30	-	-
		2016.	22	-	-	-	-	22	-	-
19.	Centralna izborna komisija BiH (JIR PS BiH)	2015.	10	8	80%	2	20%	-	-	-
		2016.	13	-	-	-	-	13	-	-
20.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JIR PS BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	25	-	-	-	-	25	-	-
21.	Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH (JIR PS BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	15	-	-	-	-	15	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka IR	Realizovane preporuke u %	Broj nerealizovanih preporuka IR	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane	Komentar
22.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama (JIR PS BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	19	-	-	-	-	19	-	-
23.	Državna agencija za istrage i zaštitu – (JIR SIPA BiH)	2015.	JIR uspostavljena u drugoj polovini 2015. godine							
		2016.	56	-	-	-	-	56	-	-
24.	Obavještajno-sigurnosna agencija (JIR OBA BiH)	2015.	6	4	66,7 %	-	-	2	-	-
		2016.	14	7	50%	-	-	7	-	-
25.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JIR MLJP BiH)	2015.	9	7	77,8 %	-	-	-	2	-
		2016.	4	-	-	-	-	4	-	-
26.	Fond za povratak BiH (JIR MLJP BiH)	2015.	4	4	100 %	-	-	-	-	-
		2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
27.	Institut za nestale osobe BiH (JIR MLJP BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	5	-	-	-	-	5	-	-
28.	Ministarstvo pravde BiH (JIR MP BiH)	2015.	0	0	-	0	-	0	0	Nije obavljena nijedna revizija u 2015. godini
		2016.	0	0	-	0	-	0	0	Nije obavljena nijedna revizija u 2016. godini
29.	Ministarstvo civilnih poslova BiH (JIR MCP BiH)	2015.	18	17	94,4 %	-	-	-	1	-
		2016.	53	17	32%	1	1,9%	27	8	-
30.	Centar za uklanjanje mina u BiH (JIR MCP BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	17	11	64,7 %	1	5,9%	1	4	-
31.	Agencija za lijekove i medicinska sredstva (JIR MCP BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	10	8	80%	1	10%	1	-	-
32.	Agencija za rad i zapošljavanje BiH (JIR MCP BiH)	2015.	12	12	100 %	-	-	-	-	-
		2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH (JIR SZP BiH)	2015.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2016.	10	7	70%	-	-	3	-	-
34.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela (JIR DKPT BiH)	2015.	12	6	50%	3	25%	3	-	-
		2016.	16	2	12,5 %	-	-	14	-	-
35.	Ministarstvo vanjskih	2015.	65	41	63,1	19	29,2	-	5	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka IR	Realizovane preporuke u %	Broj nerealizovanih preporuka IR	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane	Komentar
	poslova BiH (JIR MVP BiH)	2016.	23	7	30,4 %	10	43,5 %	5	1	-
36.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka (JIR IDDEEA BiH)	2015.	21	14	66,7 %	2	9,5%	-	5	-
		2016.	20	-	-	-	-	20	-	-
UKUPNO u 2016. godini			637*	153*	24%	37	5,8%	417**	30	*Ukupno je dato 637 preporuka, s tim što se od ovog broja 6 preporuka odnosi na MFiT i na DEP zajedno, te su iste prikazane u pojedinačnim kolonama 2 puta (u koloni za MFT i za DEP) ** Preporuke za čiju realizaciju su zaduženi MFiT i DEP zajedno, prikazane su u kolonama i za MFiT i za DEP, ali su u konačnom zbiru iskazane samo jednom
UKUPNO u 2015. godini			443	261	58,9 %	63	14,4 %	89	30	

Podaci iz Tabele 5. nam pokazuju da je u 2016. godini od strane jedinica interne revizije institucija BiH dato ukupno 637 preporuka, od kojih za više od polovinu još nije istekao rok za realizaciju. Za ove preporuke će u narednom periodu biti utvrđen stepen realizacije, te se stoga procenat učešća realizovanih i nerealizovanih preporuka u odnosu na broj ukupno datih preporuka ne može smatrati konačnim.

U posmatranom periodu došlo je do nominalnog rasta broja datih preporuka u odnosu na 2015. godinu za 194 preporuke ili, u procentima, za 43,8%. Ovo je uzrokovano povećanjem:

- broja jedinica interne revizije koje su obavljale funkciju interne revizije u posmatranom periodu, sa 11 jedinica u 2015. godini broj je povećan na 13 jedinica u 2016. godini,
- broja konačnih izvještaja interne revizije u 2016. godini¹⁹,
- broja internih revizora koji su obavljali funkciju interne revizije (broj je povećan za 2). U 2016. godini ukupno 26²⁰ internih revizora je vršilo funkciju interne revizije, dok je u 2015. godini ukupno njih 24²¹ bilo angažovano na pružanju usluge interne revizije i

¹⁹ U 2016. godini je, u odnosu na 2015. g. došlo do povećanja broja sačinjenih izvještaja interne revizije za 38.

- usavršavanja i efikasnijeg rada internih revizora kroz stečeno iskustvo.

Na osnovu podataka iz prethodne tabele za 2015. godinu uočava se da je više od polovine ukupno datih preporuka realizovano (58,9%), dok procenat učešća nerealizovanih preporuka u ukupnom broju datih preporuka iznosi 14,4%. Djelimično je realizovano 30 preporuka, dok za 89 preporuka još nije istekao rok za realizaciju, te će u narednom periodu biti utvrđeno da li su iste realizovane.

Neizvršavanje u potpunosti zaključaka Vijeća ministara BiH i podaci iz prethodne tabele, na osnovu kojih se vidi da je 14,4% nerealizovanih preporuka od ukupno datih preporuka u 2015. godini i da je ukupno 60 djelimično realizovanih preporuka datih u prethodne dvije godine kojima je istekao rok za realizaciju, upućuju na potrebu unapređenja u ovoj oblasti. Unapređenje se može postići uspostavljanjem jače saradnje između jedinica interne revizije i rukovodstva institucija, s jedne strane i jačanjem saradnje između jedinica interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH, s druge strane, uz konstantno unapređenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica interne revizije pruža. Također, i rukovodstvo institucija treba biti zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke interne revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilnost internih revizora. Pisanje izvještaja i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha interne revizije, već se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unapređenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovodilaca institucija i jedinica interne revizije.

4.3. Pregled uspostavljanja jedinica interne revizije institucija BiH

Iz svega do sada navedenog može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH učinjen značajan napredak u kojem se jasno prepoznaju osnove ovog podsistema.

Funkcija interne revizije u institucijama BiH jasno je definisana i utemeljena Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usaglašenoj metodologiji rada za interne revizore, koja uključuje i standarde interne revizije, a koja je pripremljena i objavljena od strane CHJ MFiT BiH u skladu s međunarodnim standardima interne revizije.

Način organizacije jedinica interne revizije u institucijama BiH baziran je na decentralizovanom modelu koji u osnovi ima princip 3E (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definiranim nadležnostima jedinica interne revizije u pogledu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom internih revizora u institucijama BiH, Poveljom interne revizije, Priručnikom za internu reviziju sa standardima interne revizije i Sporazumom o vršenju funkcije interne revizije definisana su, u institucijama BiH, osnovna načela i odnosi pružalaca usluga – internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije, s jedne strane i korisnika usluga interne revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uslovi za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim opštim i dodatnim uslovima za zapošljavanje internih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni interni revizori u institucijama BiH ispunjavaju uslove propisane Zakonom o internoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH. Također, u sistemu interne revizije institucija BiH omogućeno je poštivanje principa "ista plata za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da će zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primati istu osnovnu platu, odnosno da će se radna

²⁰ Od ukupnog broja internih revizora (29) na dan 31.12.2016. god. izuzeta su 2 interna revizora Ministarstva pravde koji nisu obavili nijednu reviziju u 2016. godini i 1 interni revizor OBA-e koji je počeo sa radom 01.12.2016. godine.

²¹ Od ukupnog broja internih revizora (27) na dan 31.12.2015. godine, izuzeta su 2 interna revizora Ministarstva pravde koji nisu obavili nijednu reviziju u 2015. godini i interni revizor JIR SIPA-e koja je uspostavljena u drugoj polovini 2015. godine.

mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Zaključno sa 31.12.2016. godine, 11 od ukupno 14 uspostavljenih jedinica interne revizije u institucijama BiH uspostavljeno je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, a što podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, a u vezi s usklađivanjem opisa poslova interne revizije, kao i uslova za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Dvije institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH²² i Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH²³, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usaglašavanju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji.

Jedinica interne revizije u Ministarstvu vanjskih poslova BiH još formalno nije uspostavljena u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH. Očekuje se da će aktivnost oko izmjene postojećeg Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva vanjskih poslova BiH biti okončana u 2017. godini.²⁴

Stepen uspostavljanja jedinica interne revizije po institucijama dat je u Tabeli 6.:

Tabela 6.

Redni broj	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. Org. Dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik o unutr.org. upućen	VM BiH usvojilo Pravilnik o	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do	% popunjenosti JIR	Zaključci VM	Komentar
1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100	+	
2.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100	+	
3.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100	+	
4.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100	+	
5.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100	+	
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2	100	+	
7.	Obavještajno- sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100	+	

²² Prijedlog pravilnika dostavljen nadležnom Ministarstvu sigurnosti BiH radi pribavljanja potrebnih mišljenja i upućivanja Vijeću ministara BiH.

²³ Prijedlog pravilnika dostavljen nadležnom Ministarstvu civilnih poslova BiH radi pribavljanja potrebnih mišljenja i upućivanja Vijeću ministara BiH.

²⁴ Ministarstvo je pribavilo u februaru 2017. godine saglasnost CHJ na Prijedlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju i time stvorilo pretpostavke da isti uputi u dalju proceduru prema Vijeću ministara BiH.

Redni broj	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. Org. Dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik o unutr.org. upućen	VM BiH usvojilo Pravilnik o	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do	% popunjenosti JIR	Zaključci VM	Komentar
8.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1	50	+/ -*	*Postoji JIR ali nije popunjeno radno mjesto internog revizora
9.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2	66,7	+/ -*	*Postoji JIR ali nije popunjeno radno mjesto rukovodioca JIR
10.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2	66,7	+/ -*	* Postoji JIR ali nije popunjeno radno mjesto internog revizora
11.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	DA	2	1	50	+/ -*	* Postoji JIR ali nije popunjeno radno mjesto internog revizora
12.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	NE*	NE	2	1	50	+/ -	*Dostavljeno MS BiH radi pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi se Pravilnik uputio VM BiH.
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	NE*	NE	3	1	33,3 3	+/ -	*U fazi pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi se Pravilnik uputio na VM BiH
14.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine – IDDEA	DA	DA	NE*	NE	-	1	-	+/ -	*Prijedlog Pravilnika dostavljen Ministarstvu civilnih poslova BiH radi dostavljanja istog VM BiH.
15.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i	DA	DA	DA	DA	3	-	-	+/ -*	*U toku konkursna procedura za izbor rukovodioca JIR

Redni broj	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. Org. Dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik o unutr.org. upućen	VM BiH usvojilo Pravilnik o	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do	% popunjenosti JIR	Zaključci VM	Komentar
	Hercegovine									i internog revizora. ²⁵
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine	DA	DA	DA	DA*	2	-	-	+	*VM BiH na 80. sjednici od 10.11.2016.g dao saglasnost na izmjenju Pravilnika. ²⁶
17.	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine	DA	DA	-	-	-	-	-	+/ -*	* Pribavljena saglasnost CHJ MFIT BiH i pokrenuta aktivnost na izmjeni Pravilnika MS BiH data 21.02.2017. godine.

U narednom periodu, tokom 2017. godine očekuje se dalje operativno i funkcionalno jačanje interne revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz funkcionalno uspostavljanje preostalih jedinica interne revizije i formalno-pravno donošenje neophodnih akata i pravilnika.

Uspostavljanje jedinica interne revizije i njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje jeste neophodan uslov za dalji napredak u razvoju i unapređivanju ovog sistema.

Kadrovska nepopunjenost jedinica interne revizije višestruko utiče na stanje i funkcionisanje sistema interne revizije i to tako što, prije svega, onemogućava poštovanje standarda interne revizije koji nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unapređenja kvaliteta, a kojim se procjenjuje efektivnost i efikasnost aktivnosti interne revizije i identificiraju mogućnosti za njeno unapređenje. Program sadrži interne ocjene, koje se, između ostalog, sastoje od stalnog nadzora učinka aktivnosti interne revizije od strane rukovodilaca jedinice interne revizije²⁷, kao i eksterne ocjene od strane kvalifikovanog, nezavisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača i ista se provodi barem jednom u pet godina. Također, eksterna ocjena kvaliteta interne revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama interne revizije koje su potpuno popunjene. Pored ovoga, u nepotpunim jedinicama interne revizije teško je osigurati i samo vršenje funkcije interne revizije, od planiranja, preko izvođenja revizije, pa sve do pisanja konačnog revizorskog izvještaja, na način kako to Zakon predviđa.

4.4. Pregled poštovanja metodologije interne revizije i učinka jedinica interne revizije institucija BiH

²⁵ Konkurs okončan u martu 2017. godine

²⁶ U februaru 2017.g. objavljen javni oglas za popunjavanje radnih mjesta u JIR MKP BiH.

²⁷ Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti interne revizije, interna ocjenjivanja moraju uključiti, prema standardima interne revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druge osobe iz organizacije, koja imaju dovoljno poznavanja prakse interne revizije.

CHJ MFiT BiH kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije institucija BiH vrši, koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta interne revizije u javnom sektoru²⁸, djelimično eksternu kontrolu kvaliteta metodologije i učinka jedinica za internu reviziju institucija BiH. Eksterna kontrola kvaliteta koju provodi CHJ MFiT BiH nije zamjena za propisane povremene eksterne ocjene koje trebaju provoditi kvalifikovani nezavisni ocjenjivači izvan organizacije, kako je to definirano Zakonom o internoj reviziji institucija BiH i standardima interne revizije. Kako je CHJ MFiT BiH nezaobilazan dio sistema interne revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provođenje metodologije interne revizije, uvid u kvalitet rada jedinica interne revizije koji vrši CHJ MFiT BiH ne može se smatrati u potpunosti nezavisnim.

Jedinice interne revizije dostavljaju CHJ MFiT BiH, kroz svoje godišnje izvještaje, podatke o načinu organizacije interne revizije, opisu poslova i uslova za zapošljavanje u jedinicama interne revizije, sa izvodom iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na IR, potpisanim Poveljama interne revizije i Sporazumima o vršenju funkcije interne revizije i drugim relevantnim podacima. Na osnovu ovih podataka, CHJ MFiT BiH prati usklađenost postojeće organizacije interne revizije, uključujući njenu ulogu, ovlaštenja i odgovornost, s relevantnim propisima interne revizije koji regulišu ovu oblast u institucijama BiH.

U godišnjim izvještajima jedinice interne revizije dostavljaju se i planovi rada interne revizije, informacije o svim obavljenim internim revizijama, te informacije o poštovanju propisa tokom obavljanja revizije. Kroz analizu ovih podataka, CHJ MFiT BiH stiče uvid o usklađenosti rada i vršenja funkcije interne revizije u svim njenim fazama, od planiranja do izvještavanja, s propisanom metodologijom, standardima interne revizije, Etičkim kodeksom i ostalim propisima u oblasti interne revizije, te o učinku i kvalitetu interne revizije.

Na osnovu izvještaja o obavljenom kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) internih revizora u jedinici interne revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica interne revizije za priznavanje obuka kao KPE, CHJ MFiT BiH prati usavršavanje i unapređenje znanja i vještina internih revizora iz područja i oblasti definisanih propisima o KPE. Ovim propisima definisani su načini ispunjavanja obaveze kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH kako bi kroz održavanje nivoa stručnosti i njihov dalji profesionalni razvoj bio unapređen kvalitet usluga koje pružaju.

U narednom tabelarnom pregledu dati su podaci za 14 funkcionalno uspostavljenih jedinica interne revizije u institucijama BiH o poštovanju i pridržavanju propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i standarda interne revizije tokom vršenja interne revizije od strane internih revizora u ovim jedinicama. Također, dati su i podaci o provođenju interne i eksterne ocjene kvaliteta i saradnji jedinica interne revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

Tabela 7.

R. br.	Naziv JIR	Rad u skladu sa Priručnikom	Dodaci Priručniku za internu reviziju	Poštovanje standarda interne	Poštovanje Etičkog kodeksa	Interna ocjena kvaliteta	Eksterna ocjena kvaliteta	Saradnja sa Uredom za reviziju institucija BiH
1.	CJIR Ministarstva finansija i trezora	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA
2.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA
3.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA
4.	JIR Granične policije BiH	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA
5.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA

²⁸ Vodič je izdat u martu 2016. godine od strane Zajednice prakse za internu reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

6.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA
7.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije	DA	NE	DA	DA	NE*	NE	DA
8.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	NE	DA	DA	NE	NE	DA
9.	JIR Ministarstva pravde BiH	JIR Ministarstva pravde BiH nije obavila nijednu reviziju u izvještajnom periodu, niti je dostavila Godišnji izvještaj i imala drugih rezultata rada						
10.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	NE	DA	DA	DA	NE	DA
11.	JIR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	NE	DA	DA	NE	NE	DA
12.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	NE	DA	DA	NE	NE	DA
13.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Djeli mičn o**	NE **	Djeli mičn o**	Djeli mičn o**	NE* *	NE **	DA
14.	JIR Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	DA	NE	DA	DA	NE	NE	DA

Napomena:

* JIR OSA BiH nije provodila internu ocjenu kvaliteta u 2016. godini jer je 11 mjeseci bilo popunjeno samo radno mjesto rukovodioca JIR. Od 01.12.2016. g. popunjeno je i radno mjesto internog revizora.
 ** Interna revizija koja postoji u MVP BiH, uspostavljena je kao Ured/Inspektorat koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran organizacioni dio koji se bavi internom revizijom u smislu Zakona o internoj reviziji institucija BiH. U toku su izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MVP-a.

Iz prethodne tabele vidi se da interni revizori u svim jedinicama interne revizije, izuzimajući Jedinicu interne revizije Ministarstva pravde BiH koja nije donijela potrebne planove i dokumente za rad interne revizije, niti je imala bilo kakvih rezultata rada ni u ovom izvještajnom periodu, poštuju i pridržavaju se metodologije rada i standarda interne revizije. Samo jedna od 14 jedinica interne revizije, Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH Ministarstva finansija i trezora BiH, ima i koristi dodatke Priručniku za internu reviziju u svom radu, na koje je CHJ MFiH BiH dala saglasnost. U sedam jedinica interne revizije u izvještajnom periodu vršena je interna ocjena kvaliteta, a radi se o šest jedinica interne revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene i jednoj jedinici u kojoj je popunjeno radno mjesto rukovodioca JIR i jedno od dva predviđena radna mjesta internog revizora, a to je JIR Ministarstva civilnih poslova BiH.

U sedam jedinica interne revizije, koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene, nije vršena interna ocjena kvaliteta. U ovih sedam jedinica uključena je i Jedinica interne revizije Ministarstva pravde BiH koja nije vršila revizije u izvještajnom periodu.

Ni jedna od jedinica interne revizije nije imala eksternu ocjenu kvaliteta rada interne revizije u izvještajnom periodu.

Svih 13²⁹ jedinica interne revizije institucija BiH, koje su vršile funkciju interne revizije u izvještajnom periodu, sarađivale su s revizorima Uredom za reviziju institucija BiH, kako kroz razmjenu revizorske dokumentacije i revizorskih izvještaja, tako i kroz podršku provođenju datih preporuka za unapređenje sistema PIFC-a.

Na osnovu navedenih podataka uočava se da u jedinicama interne revizije, koje nisu kadrovski u potpunosti popunjene, angažovanja internih revizora nisu nadzirana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih.

²⁹ Ovaj broj se odnosi na 13 od 14 JIR u institucijama BiH koje su uspostavile IR i on ne uključuje JIR Ministarstva pravde BiH koja u izvještajnom periodu nije imala bilo kakvih aktivnosti i rezultata rada interne revizije.

• Eksterna ocjena kvaliteta učinka aktivnosti interne revizije se, prema standardima interne revizije, provodi jednom u pet godina. U skladu s navedenim, CHJ MFiT BiH planira u trogodišnjem periodu poduzeti aktivnosti na donošenju propisa kojima će se unaprijediti i dodatno urediti i oblast kontrole kvaliteta interne revizije.

U Tabeli 8. dat je pregled jedinica interne revizije, koje su u toku 2016. godine izvršile revizije u institucijama navedenim u Tabeli 4, s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i datih preporuka po jedinici interne revizije, kao i područjima revidiranja.

Tabela 8.

R. br.	Naziv JIR	Broj osob-lja IR u JIR	Broj konačnih izvještaja IR u 2016.g.	Broj datih preporuka IR u 2016.g.	Planiran broj rev. dana po JIR	Broj radnih dana JIR po reviziji ³⁰	Područja revidiranja u 2016.g.
1.	CJIR Ministarstva finansija i trezora BiH	4	32	113	733	22	<ul style="list-style-type: none"> - Upravljanje ljudskim resursima - Plate i naknade plata - Zapošljavanje državnih službenika
2.	JIR Uprave za indirektno oprezivanje BiH	4	12	84	600	50	<ul style="list-style-type: none"> - Savjetodavne usluge u razvoju sistema FUK, - Utvrđivanje carinske vrijednosti vozila, - Utvrđivanje carinske vrijednosti robe azijskog i afričkog porijekla, - Uzorkovanje robe u carinskom postupku, - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK, - Nabavka i potrošnja materijala, - Obuka i usavršavanje zaposlenih, - Savjetodavne usluge RG za izradu strategije upravljanja rizicima, - Planiranje i kontrola rada zaposlenih na poslovima sprečavanja krijumčarenja
3.	JIR Ministarstva odbrane BiH	4	20	82	510	25	<ul style="list-style-type: none"> - Godišnji popis za 2015.g, - Proces prijema i izdavanja nafte i naftnih derivata u OS BiH, - Realizacija ugovora za ishranu, - Realizacija ugovora za naftu i naftne derivate, - Realizacija ugovora za održavanje vozila, - Proces kupovine avio karata, - Sistem upravljanja i raspolaganja službenim motornim vozilima, - Proces knjiženja perspektivne imovine u jedinstvenom računovodstvenom sistemu, - Proces nabavke skladištenja i raspolaganja sredstvima za ličnu i kolektivnu higijenu, kancelarijski materijal i poklone, - Proces implementacije novog softvera za plate i personal, - Proces odabira i dodjele pohvala i nagrada za dan OS BiH, - Pripremne radnje i prodaja službenih motornih vozila putem licitacije, - Proces rashodovanja u toku godine sredstava u MO i OS BiH, - Blagajničko poslovanje, - Primjena Odluke o visini, načinu i

³⁰ Podaci iz godišnjih izvještaja i planova jedinica interne revizije.

							postupku ostvarivanja prava na naknadu za prevoz na posao i prevoz sa posla u 2015, - Proces skladištenja i čuvanja hrane za pripadnike Oružanih snaga i civilnih lica u MO i OS BiH, - Proces planiranja Kapitalnih izdataka za 2016, - Proces prestrukturiranja budžeta, - Proces podnošenja zahtjeva za povrat PDV, - Proces nabavke i relizacije robe
4.	JIR Granične policije BiH	2	5	36	160	30	Popis (inventarisanje) Proces planiranja i izrade prijedloga budžeta Izdaci za tekuće održavanje i usluge prevoza i goriva Prihodi od prodaje stalnih sredstava Javne nabavke
5.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	2	13	94	204	20	Javne nabavke Plate i naknade plata Planiranje i izvršenje budžeta Postupak nabavke usluga servisiranja službenih vozila
6.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu BiH	2	3	56	334	45	Plate i naknade plata Upotreba službenih telefona Troškovi naknada zaposlenih
7.	JIR Obavještajno-sigurnosna agencije BiH	2 ³¹	4	14	152	38	Plate i naknade plata Putni troškovi Ugovorene i druge usluge Upravljanje ljudskim resursima
8.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	5	9	164	27	Ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i socijalnu pomoć lica pod međunarodnom zaštitom Plate i naknade plata
9.	JIR Ministarstva pravde BiH ³²	2	0	0	Ne postoji podatak	Ne postoji podatak	Nije bilo revizorskih aktivnosti
10.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	2	13	80	323	29	Plate i naknade plata, Primjena Pravilnika VM BiH o upotrebi telefona Javne nabavke, Grantovi neprofitnih organizacija
11.	JIR Službe za zajedničke poslove BiH	1	2	10	166	83	Sistem poslovanja ugostiteljskih jedinica
12.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	1	3	16	129	43	Upravljanje protokolom i dokumentacijom Uspostavljanje sistema FUK

³¹ Do 01.12.2016. godine popunjena samo pozicija Rukovodioca JIR, a od 01.12.2016.g. i pozicija internog revizora

³² Nisu sačinjeni ni Strateški plan, ni Godišnji plan.

							Upotreba službenih vozila
13.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	1	7	23	Ne postoji podatak	Ne postoji podatak	Kancelarijsko poslovanje Upravljanje vizama i putnim listovima Sudski sporovi Poslovanje DKP BiH
14.	JIR Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	1	9	20	104	26	Naknada za prevoz na posao i prevoz sa posla Troškovi zakupa Dostavljanje garancije za uredno izvršenje ugovora od strane ponuđača Korištenje i održavanje službenih vozila Korištenje službenih telefona
UKUPNO U 2016. godini		29	128	637	3.579 ³³	-	-
UKUPNO U 2015. godini		27	90	443	-	-	-

Iz tabele se vidi da je u 2016. godini, od strane 13 jedinica interne revizije izvršeno ukupno 128 revizija u kojima je dato 637 preporuka, što je u odnosu na 2015. godinu, kada je od strane 11 jedinica interne revizije sačinjeno ukupno 90 izvještaja i dato ukupno 443 preporuke, došlo do manjeg povećanja broja izvršenih revizija po jedinici interne revizije (sa 8,2 revizije po JIR u 2015.g. došlo je do povećanja na 9,8 revizija u 2016.g). Broj datih preporuka po izvršenoj reviziji ostao je isti, u prosjeku oko 5 preporuka po reviziji.

U izvještajnom periodu je u 128 obavljenih internih revizija učestvovalo ukupno 26 internih revizora³⁴, na osnovu čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po internom revizoru 4,9. U poređenju sa 2015. godinom, kada je obavljeno ukupno 90 internih revizija u kojima je učestvovalo ukupno 24 interna revizora³⁵, došlo je do povećanja broja obavljenih revizija po internom revizoru za 1 ili za 26,7%.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) internih revizora predstavlja proces u kojem interni revizori u institucijama BiH održavaju nivo svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju i postupak kroz koji iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz dalji profesionalni razvoj.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH i Povelja interne revizije definiraju da je obaveza rukovodioca interne revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti interne revizije i da radi na osiguravanju potrebnih obuka internih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovodiocu institucije radi odobravanja i osiguravanja njegovog provođenja.

Obavezu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH definišu sljedeći propisi:

- Standardi interne revizije i to:

³³ Zbir radnih dana za vršenje IR jedinica interne revizije koje su dostavile podatke u svojim izvještajima

³⁴ Od ukupnog broja zaposlenih internih revizora zaključno sa 31.12.2016. godine koji iznosi 29, izuzeta su 2 interna revizora JIR Ministarstva pravde koji nisu obavili nijednu reviziju i 1 interni revizor JIR OBA-e koji je počeo s radom 01.12.2016. godine.

³⁵ Nisu uračunati interni revizori JIR Ministarstva pravde koji nisu izvršili nijednu reviziju u 2015. godini i interni revizori JIR SIPA-e koja je uspostavljena u drugoj polovini 2015.godine.

- Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje* propisuje da su interni revizori dužni unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.
- Standard 1210 - *Stručnost* nalaže da interni revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti.
- Etički kodeks
Jedno od načela Etičkog kodeksa je kompetentnost internih revizora koja, između ostalog, definiše da interni revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i iskustvo, te da su obavezni kontinuirano unapređivati svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.
- Program obuke i certifikovanja internih revizora u institucijama BiH
Program definiše obavezu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obavezu izvještavanja i evidencije o KPE internih revizora u jedinici interne revizije. CHJ MFiT BiH obavezna je, u skladu sa Programom, na osnovu izvještaja jedinica interne revizije voditi registar KPE internih revizora u institucijama BiH.
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o KPE internih revizora u institucijama BiH
Odluka definiše način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definisane Programom, minimalan broj bodova koji su interni revizori u institucijama BiH obavezni ostvariti na godišnjem nivou, kao i način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organizuju domaće i/ili međunarodne institucije.
- Uputstvo o KPE internih revizora u institucijama BiH
Uputstvo definiše način prijavljivanja internih revizora na obuke iz KPE, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja evidencije o KPE internih revizora u jedinici interne revizije i izvještavanja CHJ o KPE internih revizora.

Navedenim propisima definisano je da CHJ MFiT BiH priprema i/ili organizuje obuke u vezi s temama iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i da dostavlja internim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizuje samostalno ili u saradnji s domaćim ili međunarodnim pružaocima usluga.

U izvještajnom periodu CHJ MFiT BiH je, u skladu sa propisima u oblasti KPE, organizovala obuke za sticanje Certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, kojoj su, pored internih revizora koji su obavezni proći cjelokupan program obuke (teorijski dio, pismeni ispit i praktičnu obuku) kako bi stekli ovaj Certifikat, u cilju unapređenja svojih znanja prisustvovali i interni revizori iz institucija BiH kao vid kontinuirane profesionalne edukacije. Kroz ove obuke je ukupno prošlo 30 internih revizora u institucijama BiH. Obuka je trajala 40 školskih časova i ista je održana u periodu od 19. do 21. septembra i od 27. do 29. septembra 2016. godine.

Obukama su obrađene, u skladu sa Programom, sljedeće teme:

- Regulatorni okvir za internu reviziju u javnom sektoru - u trajanju od 5 školskih časova;
- Osnove javne interne kontrole, finansijskog upravljanja i kontrole-FUK - u trajanju od 11 školskih časova;
- Metodologija rada interne revizije u javnom sektoru - u trajanju od 14 školskih časova i
- Upravljanje internom revizijom u javnom sektoru - u trajanju od 10 školskih časova.

Također, u saradnji s Nacionalnom akademijom za finansije i ekonomiju Ministarstva finansija Holandije, CHJ MFiT BiH organizovala je dvodnevnu obuku o upravljanju rizicima i mapiranju poslovnih procesa, namijenjenu državnim službenicima u institucijama BiH koji rade na poslovima

ustupostavljanja finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama u kojima su zaposleni. Obuku je pohađalo i osoblje CHJ MFiT BiH zaduženo za razvoj FUK-a i sistema interne revizije, kao i 7 internih revizora u institucijama BiH u cilju kontinuiranog profesionalnog usavršavanja kroz sticanje novih znanja i vještina potrebnih za unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju.

Pored pohađanja obuka koje organizuje CHJ MFiT BiH, interni revizori u institucijama BiH mogu ispuniti obavezu kontinuirane profesionalne edukacije i kroz pohađanje obuka koje organizuju međunarodne i domaće institucije na teme iz područja i oblasti definisanih propisima u oblasti KPE, kao i kroz vršenje interne revizije, sastavljanje izvještaja, formalno stručno usavršavanje, objavljivanje stručnih radova, praćenje stručne literature i po drugim osnovama utvrđenim Programom i Odlukom.

U izvještajnom periodu, od 31 obaveznika KPE³⁶ i 14 jedinica interne revizije obavezu kontinuirane profesionalne edukacije nisu ispunili u potpunosti jedino interni revizori Jedinice interne revizije Parlamentarne skupštine BiH i Jedinice interne revizije Ministarstva pravde BiH. Interni revizori u Jedinici interne revizije Parlamentarne skupštine BiH obraćali su se rukovodstvu institucije sa zahtjevima za odobravanje pohađanje obuka u oblasti interne revizije ali im isti nisu odobreni. Interni revizori u Ministarstvu pravde BiH, osim što nisu vršili funkciju interne revizije u 2015. i 2016. godini, nisu ispunili ni minimum propisanih uslova o KPE, kao neophodnog uslova za očuvanje i unapređenje stečenih znanja.

Napominjemo da su interni revizori obavezni, u skladu sa standardima interne revizije, Etičkim kodeksom i propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju, kako bi efektivno obavljali svoje profesionalne obaveze.

Ukoliko interni revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještine potrebne za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti može se dovesti u pitanje da li su angažovanja internih revizora obavljena stručno i da li doprinose unapređenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući adekvatne preporuke i savjete u vezi sa aktivnostima koje su predmet revidiranja.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2016. godinu dao je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim internim revizijama u izvještajnom periodu. Efekti interne revizije koji su obuhvaćeni konsolidovanim izvještajem ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice interne revizije u smislu unapređenja poslovanja i funkcionisanja institucija BiH. Efekti interne revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavljanju i dogradnji sistema javne interne finansijske kontrole i interne revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje interna revizija pruža menadžmentu institucija.

Rezultati rada interne revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, i u realizaciji datih preporuka i unapređenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju interne revizije, s druge strane. U narednom periodu očekuje se dalji napredak u ovoj oblasti, kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizorskih izvještaja i preporuka koje interni revizori daju, tako i kroz dalje uspostavljanje i jačanje sistema interne revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH. Realno je očekivati da će u toku 2017. godine doći i do stvaranja uslova za operativno uspostavljanje preostalih jedinica interne revizije, kako je to zaključcima Vijeća ministara i predviđeno, a koje će djelovati u skladu s propisima kojima se uređuje ova oblast.

Dodatni efekti interne revizije umnogome će zavisiti i od stepena i brzine uspostavljanja strukture interne revizije u institucijama BiH, s jedne strane, ali isto tako i od spremnosti menadžmenta i internih revizora za dalji napredak na razvoju funkcije interne revizije u institucijama BiH.

---

³⁶ 29 internih revizora i 2 zaposlena u Odsjeku za razvoj sistema interne revizije CHJ MFiT BiH

Iz svega iznesenog u ovom izvještaju, primjetno je da je u prethodnom periodu učinjen dodatni napredak u uspostavljanju i razvoju sistema interne revizije, koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definiše sistem interne revizije i funkcionalnog uspostavljanja sistema interne revizije od strane CHJ MFiT BiH, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH, s druge strane.

Ipak, stepen napretka u ovoj oblasti, od strane institucija BiH, mogao bi i morao bi biti na znatno višem nivou čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sistema javne interne finansijske kontrole evropskim vrijednostima.

5. Zaključci Vijeća ministara BiH

5.1. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2015. godinu, na svojoj 53. sjednici održanoj 26.04.2016. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

- Zadužuje se Centralna harmonizacijska jedinica da nastavi pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine koje su u obavezi uspostaviti jedinice interne revizije da u što kraćem roku poduzmu sve potrebne radnje u vezi s izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, osiguranjem sredstava i provođenjem procedura za zapošljavanje internih revizora, kako bi se okončala procedura uspostavljanja i popunjavanja jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, u skladu sa zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine;
- Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija kojima se pruža usluga interne revizije da intenziviraju saradnju na unapređenju sistema interne revizije u cilju realizacije zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i realizacije preporuka interne revizije.

U vezi s usvojenim zaključcima Vijeća ministara BiH, CHJ MFiT BiH je, u skladu sa svojim nadležnostima i kapacitetima, nastavila s aktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnosti na razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH. To se, prije svega, ogleda u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, edukaciji internih revizora, ali i u praćenje aktivnosti interne revizije i institucija BiH.

CHJ MFiT BiH je o navedenim zaključcima Vijeća ministara BiH upoznala sve institucije BiH i jedinice interne revizije na koje su se isti odnosili i u skladu sa svojim nadležnostima pružala adekvatnu pomoć za realizaciju istih.

Značajni dokumenti iz oblasti interne revizije, koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara su: Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/12), Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14), te Program obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 7/15).

Primjena i provođenje ovih propisa aktuelno je i u ovom izvještajnom periodu. U vezi s tim, potrebno je navesti podatak da je CHJ MFiT BiH zaprimila, uključujući i period izrade ovog izvještaja, svih 17 očekivanih zahtjeva za usaglašavanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika su detaljno razmotreni, u smislu njihove usaglašenosti s važećim propisima kojima je regulisana ova oblast. Nakon što su pravilnici usaglašeni s navedenim propisima, CHJ MFiT BiH je, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, dala svoju saglasnost čime su osigurani uslovi

za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju.

Stepen realizacije zaključaka Vijeća ministara BiH može se vidjeti iz podataka datih u Tabeli 6.

Iz tih podataka uočljivo je da:

- 7 od 17 institucija do 31.12.2016. godine u potpunosti je realizovalo zaključke VM BiH i to:
  - Ministarstvo finansija i trezora BiH,
  - Uprava za indirektno oporezivanje BiH,
  - Ministarstvo odbrane BiH,
  - Granična policija BiH,
  - Parlamentarna skupština BiH,
  - Državna agencija za istrage i zaštitu i
  - Obavještajno-sigurnosna agencija BiH,
- 6 institucija je u najvećoj mjeri realiziralo zaključke Vijeća ministara BiH, a to su sljedeće institucije:
  - Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH,
  - Ministarstvo pravde BiH,
  - Ministarstvo civilnih poslova BiH,
  - Služba za zajedničke poslove institucija BiH,
  - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i
  - Ministarstvo komunikacija i prometa BiH³⁷.
- 4 institucije djelimično su ispunile svoje obaveze poduzimajući aktivnosti na stvaranju uslova za uspostavljanje interne revizije, a time i na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH, a to su:
  - Ministarstvo vanjskih poslova BiH,
  - Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine – IDDEEA,
  - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i
  - Ministarstvo sigurnosti BiH.

Ovdje je potrebno napomenuti da je interna revizija koja egzistira u Ministarstvu vanjskih poslova BiH uspostavljena kao Ured/Inspektorat koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovim izvještajem tretiran je samo organizacioni dio koji se bavi internom revizijom. Ministarstvo vanjskih poslova BiH uradilo je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u koji je ugrađena jedinica interne revizije s nadležnostima, organizacijom, radnim mjestima i opisom poslova koji su u potpunosti usklađeni s propisima o internoj reviziji. Prijedlog Pravilnika u fazi je pribavljanja mišljenja nadležnih institucija, nakon čega će biti upućen Vijeću ministara Bosne i Hercegovine radi dobijanja saglasnosti.

Posebno ističemo da je neprimjereno ponašanje u trošenju javnog novca Jedinice interne revizije Ministarstva pravde BiH u kojoj su zaposlena 2 interna revizora, a koja u dvogodišnjem periodu nisu poduzeli nikakve aktivnosti u izvršavanju funkcije interne revizije.

Na kraju možemo zaključiti da aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije i njihovog kadrovskog popunjavanja uveliko zavise od stava i aktivnosti menadžmenta institucija, njihovih planova i budžeta, kao i od odobrenog plana zapošljavanja.

³⁷ Očekuje se da će se u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i u Ministarstvu komunikacija i prometa BiH popuniti i staviti u funkciju jedinica interne revizije tokom 2017. godine.

5.2. Prijedlog zaključaka Vijeća ministara BiH

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH, u skladu sa odredbama čl. 24. i 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremila je Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije, te predlaže da Vijeće ministara BiH, nakon razmatranja Izvještaja, donese sljedeće zaključke:

- Zadužuje se CHJ MFiT BiH da nastavi razvijati sistem interne revizije u institucijama BiH i pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama BiH;
- Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i interni revizori da pripreme godišnji plan obuke internih revizora, te da u koordinaciji sa CHJ MFiT BiH provedu planove kontinuirane profesionalne edukacije, kako bi, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Standardima interne revizije i drugim relevantnim propisima, unaprijedili svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju;
- Zadužuju se institucije BiH u kojima su uspostavljene jedinice interne revizije da, u skladu s relevantnim propisima, planiraju neophodna sredstva za obuke internih revizora u svojim budžetima, te da u skladu s odobrenim planovima obuka i odobrenim budžetskim sredstvima za ove namjene, internim revizorima omoguće pohađanje obuka;
- Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija BiH da, u skladu sa Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je regulisan način potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 73/12).

Broj: 02-1-16-7-11-23/17

Sarajevo, 28.03.2017. godine

